గజేంద్ర మోక్షము

938

8623

వేదాంతగ్రంథము

అస్మద్గురుభ్యోనమః

హరివిలాసము

గణోదయము.

అను

శిలాపనిందానివారణము

ఇది

శ్రీగోదావరిడిస్ట్రిక్టు రామచంద్రపురము తాలూకా కొమ్మగ్రా
వాస్తవ్యులును, ఆశ్వలాయన సూత్రులును కాశ్యప గో
త్రులును, "అభినవ పోతరాజ" బిరుదాంకితులును

అగు

శ్రీమాన్ "చిలకమర్తి నారాయణకవి" వరులచే

రచియింపఁబడి

యేతత్పూనులగు

శ్రీమాన్ "చిలకమర్తి నరసింహాచార్యులు" వారిచే

ముద్రింపించి ప్రకటింపఁబడియె.

మొదటికూర్పు, 500.

COCANADA:

Printed by B. C. Surya Row, at the
Saraswati Printing Press.

 1913. [వెల 4 అణాలు.

అస్మద్గురుభ్యోనమః.

(హరివిలాసము)

గణోదయము

అను

నీలాపనిందానివారణము

ఇది

శ్రీగోదావరిడిస్ట్రిక్టు రామచంద్రపురము తాలూకా
కొమరపురివాస్తవ్యులును, ఆశ్వలాయన సూత్రులును,
కాశ్యప సగోత్రులును,
"అభినవ పోతరాజ" బిరుదాంకితులును;
అగు
శ్రీమాన్ "చిలకమర్తి నారాయణ కవి" వరులచే
రచియింపఁబడి

యేతత్సూనులగు
శ్రీమాన్ "చిలకమర్తి నరసింహాచార్యుల" వారిచే
ముద్రింపించి ప్రకటింపఁబడియె.

(మొదటికూర్పు ౫౦౦ ప్రతులు.)

COCANADA:

PRINTED BY B. C. SURYAROW AT

THE SARASWATI PRESS.

1913

[దీనివెల 4 అణాలు.

పీ ఠి క.

చిలకమర్తి నారాయణాచార్యులవారు.

వీరు శ్రీవైష్ణవులు. 19 వ శతాబ్దములోనివారు. గోదావరిజిల్లా, రామచంద్రపురముతాలూకా, కొమరిపాలెపువాస్తవ్యులు, శ్రీమాన్ పల్లేరుమూడి వెంకటాచార్యులవారియొద్ద విద్యాభ్యాసముచేసి, గీర్వాణాంధ్ర సాహిత్యము, ఉభయభాషాకవనము, స్వరపదవర్ణ కవిత్వము, జ్యౌతిషము, వైద్యము, ఉభయవేదాంతజ్ఞానము, మొదలగునేక విషయములలోఁ బాండిత్యము సంపాదించినట్లు తమగ్రంధములయందు వ్రాసియున్నారు. వీరు (1) గణోదయప్రబంధము (2) భాగవత దశమస్కంధ పూర్వభాగమంతయు, యక్షగానము, (3) శ్రీవేణుగోపబాలశతకము, చక్కఁగా స్వభావోక్తి ననుసరించి సరస, మృదు మధురశైలిని నిరర్గళధారగా వ్రాసినారు. (1) (3) గ్రంధములు కొమరిపాలెపు శ్రీవేణుగోపాలస్వామివారికిని, (2) గ్రంధము ఆయన అత్తవారిస్థలమగుతణుకుతాలూకా దువ్వగోపాల స్వామివారికి నంకితముచేసిరి. యమకకవిత్వము వీరిసొమ్మైనట్లు పైగ్రంధములేతార్కాణములు. వీరు "అభినవపోతరాజ" బిరుదాంకితులు. 'కీరవటనారాయణసూరి' యని గ్రంధములలో తమపేరు వ్రాయుటకలదు. వీరుసంచారకవులు. అందందువీరువినినక్రొత్త దేశీయపదముల నక్కడక్కడ తమకవిత్వములోఁజేర్చిరి. వీరుతమ గ్రంధములను జదువునపుడుఅమృతముకురిపించి, పూలజల్లులుచిలికించి జనులనానందమగ్నులఁ జేసిరను వాడుకకలదు. వీరికనేక విషయములలో గొప్పలోకానుభవమున్నట్లు' వీరువ్రాసిన గ్రంధములవలనస్పష్టమగుచున్నది. వీరు చాటుధార లనేకములు రచించియుండిరి. వానిలోఁదమ పొలమునందు 'తృణరాజి' మెండుగానున్నదని యధికారులతోఁ జెప్పు సందర్భములో నీక్రింది 'చాటుధార' ను జదివిరి.

తృణరాజిసీసమాలిక.

అమడతుత్తురు బెండ ♦ యత్తిపత్తి గునుకు ♦ గాడిదెగడపరి ♦ కాణి వేప
యుత్తరెంక దూసరి ♦ యులిశ పావలి యుప్పి ♦ యారుగ పెదచిప్ప ♦ కారుగెచ్చ
గాంధారి చినచిప్ప ♦ కాకిచిప్ప గరికె ♦ రెల్లు చెంగలి దర్భ ♦ తెల్లయూద
పిప్పలి యొబిళింత ♦ పిల్లిపీచర గుంట ♦ కర్ణ చేలపురి పా ♦ గాకు జొడె
కోడిబుడమ యలక ♦ జీడి కాసరి నల్ల ♦ యూద కడిమి చిట్టె ♦ యుత్తరేణి

తుంగ బోడసరంబు ♦ లింగమిరము నార ♦ తుంగ పర్పాటక ♦ దూగుబెండ
బొడ్డుకడిమి కోల ♦ బొమ్మి బరగడమ్ము ♦ చిగిలింత జీలుగు ♦ చీకునువ్వ
వెన్న వెదురుగాద ♦ పొన్నగంటేనుగు ♦ మోకాలు విటుమంగి ♦ ముళ్ళకాడ
శాక విష్ణుకాంత ♦ చంచలి పల్లేరు ♦ తుమ్మి గరకు ముళ్ళ ♦ తోటకూర
పావలి చలితుంగ ♦ పాతలింగమిరంబు ♦ చిట్టింత పేరింత ♦ పిట్టగరికి
గన్నేరు చెంగలి ♦ కవివేము నువ్వుచెం ♦ గలి తీగపాలచెం ♦ గలి సుగంధి
గసగసపాపిట నకరి ♦ కొజ్జి పిచికిబీర ♦ గొలియ చెరి మామిడి ♦ గోళ్లగొంటి
గంధితగరము రు ♦ దజడనడము మద ♦ నబుడత రెడ్డారి ♦ వానుబాలు
చల్లకవ్వంబు కు ♦ శల శాకతుంగ దిం ♦ డిలపురుగుడు నుమం ♦ గలపుకాడ
నేలజెం డుప్పి చి ♦ ర్నేంజిల్లెడు మెట్ట ♦ తూట గ్గివేండ్రంబు ♦ దూలగొండ
నేతా డీశ్వర ♦ నిదగన్నిక పతా ♦ నకరినరం ఒల్లి ♦ నకరితోక
దుష్టపు వాకుడు ♦ తొండ మాలెము ఘూస ♦ ముత్తు పులగ వెన్న ♦ ముద్దలాది
బూని తృణరాజి మాపెద ♦ చేనునల మెం । గవులఋనమాన్య మాన్పుమిం గద్దియైన
హితవు భక్తుల కిమవాండ ♦ వీవకావె । కొమరపురిపాల శ్రీ వేణు ♦ గోపబాల.

కవిత్వశైలి తెలియుటకు వీరి గ్రంథములలోని మచ్చుకొన్ని పద్యములిందుఁ బొందు పఱుపఁబడుచున్నవి:—

యక్షగానములో:—

i. గోపికా వస్త్రాపహరణ సందర్భములోనివి :—

సీ. అన్న లారా వీర ♦ లెన్నడైనను మున్ను ♦ కన్నవారా యిది ♦ విన్నవారొ
కన్నెలున్న తముగ ♦ మన్ననగై కొన్న ♦ వన్నె వాకిటి చిన్ని ♦ చిన్ని పొన్న
గున్నల క్రిందను ♦ గొన్నన కై పిన్న ♦ పిన్న వాండై యాడు ♦ చన్న మున్న
మున్నటి విన్నటి ♦ చిన్నవాండీతండు ♦ కన్నన మనలమా ♦ తిన్న కేగ
సన్న సన్నలుగను ♦ వన్నె వన్నె గవచ్చి । యున్న యున్న యాక ♦ పన్న పన్న
యెన్ని యెన్ని నేర్చె ♦ నెన్నెన్ని మనవల్ల । నన్న నెన్న దన్న ♦ మిన్నయాట.

గీ. పలికరువలిని బలుపిల ♦ విలలు చెందె । కిలకిలలు మాని నెలనెల ♦ తెల తెలగని
చెలువులొలికెడి ఒలపగు ♦ పలుకు లలర । గలిమిగ గొల్ల చిలుకల ♦ కొలుకులనిరి.

ii. రుక్మిణీకల్యాణములోనిది:—

ద్విపద. ధరణి రత్నపుపేట ♦ భవములవేట
గరిమతువాట రా ♦ గములలోనాట
హరినామములపాట ♦ యఘములమీట
సరవి వైరులకోట ♦ జాళువాతేట
పుడమియేలికబాట్ల ♦ పూబంతులాట
కడుకుందనపుపీట ♦ గర్నెరుతోట
పవడాలకోట పెం ♦ పగఁ బొన్నలేట
నవరత్నములమూట ♦ నాదగుమాట
యట్టి నామాటచే ♦ నఘహరమనుచు
గట్టిగా శ్రీకృష్ణ ♦ కథవినిపింతు
వినరయ్య సభికులు ♦ విస్మితులగుచు
ఘనకృష్ణాకథ యిది ♦ గానమైయుండు
అవనిఁ దెనుఁగు నా ♦ రాయణసూరి
కవనోక్తి చేయుచు ♦ గానంబునగుచు
మహిం పెంపూ నలదిశ ♦ మసృణగంధమునను
సహితవృత్తిగ రుక్మి ♦ ణీదేవి పెండ్లి
కథనెల్ల వినిపింతుఁ ♦ గనివినిమీరు
శుభగాథ భావించి ♦ చూడంగవలయు.

శ్రీవేణుగోపబాలశతకము (తూటిమడుగు శతకము) లోనివి:—

అర్ణంబు పసివెన్న ♦ నదుగని యోచయుఁ ♦ దగి కనుగాక నారు ♦ దొగినదూడి
సుతిగించక పటికె ♦ ర్చుటగల కొన్నిగ ♦ జిలుగుపోసిడనిద ♦ క్లీలకట్టు
కాకచల్లార్చిన ♦ కమ్మరిలోహంబు ♦ కాకచల్లార్చని ♦ కంచరంబు
చిలురాలు మృత్తుచే ♦ శిఖిలి చిట్టైడుగాజు ♦ కరములోఁగొనువర్తి ♦ కంపు సరకు
కరఁగి చమురున నిడని బం ♦ గరము వెండి। పలకబల్లలకిగినట్టి ♦ తిలల గాగ్ర
యేటివరి కాపురమునుండ ♦ నేకమె కద। కొమరపురిపాల శ్రీవేణు ♦ గోపబాల.

భూసురదారిద్ర్యంబు ♦ భూమిసురులపాలు ♦ రాజధనము మంది ♦ రములపాలు
వైశ్యులధనము వి ♦ వాహోత్సవము పాలు ♦ కాపులధన మధి ♦ కారిపాలు;

మద్యపాయులసొమ్ము ♦ మహి నీడిగెలపాలు ♦ జారులధనము త ♦లారిపాలు
గురువులద్రవ్యంబు ♦ కూలిజనులపాలు ♦ సంసారిసొమ్ము వె ♦ చ్చములపాలు
వ్యాధిజనుసొమ్ముపారుగూరి♦వైద్యుపాలు । లుబ్ధునిధనంబుబలిమిదం♦డుగులపాలు
మాధనము గోడమెరక కా ♦ మట్టిపాలు । కొమరపురిపాల శ్రీవేణు ♦ గోపబాల.

కీర్తనలు.

రుక్మిణీదేవి గావించిన" అంబాప్రార్థన."

ఆనందభైరవిరాగము ♦ చాపుతాళము.

ఆననా జితేందు బింబ । ఓయంబ । అమిత గుణకదంబ । ఓయంబ॥

౧ వల్లవీచేల చోరుఁడె । ఓయంబ।వాఁడునల్లనీ దేహమువాఁడె॥ ఓయంబ॥
౨ నందతనయుని తోడితెమ్మ ।ఓయంబ। తెచ్చి। నాథునిగఁ జేయవమ్మ॥ ఓయంబ॥
౩ బృందావనవిహారుఁడె । ఓయంబ। వాఁ।డెందుకు నన్నేలుకొనఁడె॥ ఓయంబ॥
౪ దుర్వగోపాల రాయఁడె ।ఓయంబ। వాఁడు।రవ్వకు నోడిగట్టినాఁడె॥ ఓయంబ॥

శంకరాభరణము ♦ అటతాళము.

తెలియఁగలమ । నీదుమాయ॥

౧ హరి నీకడుపులోన ♦ నజ్జాండములఁట ♦ గరిమతో దేవకి ♦ కడుపులోనీవఁట॥ తెలి॥
౨ నలినాక్షునీవాది ♦ నారాయణుఁడ వఁటయా ♦ చెలియగర్భములోన ♦ శిశువైయు న్నావఁట॥ తెలి॥
౩ వనరుహాక్షుఁడ నీవు ♦ వైకుంఠ మిల్లఁట ♦ ఘనమైన మధురాన ♦గరమి ప్పుడిల్లఁట। తె
౪ విశ్వమునకు నీవు ♦ వేరైనావఁట ♦ విశ్వమునలఁపఁగ ♦ వేఱులేదఁటమాయ ॥ తెలి॥
౫ జలజనాభుఁడవఁట ♦ శార్ఙ్గివినీవఁట♦పలుమాఱుదుర్వగో ♦ పాలుఁడవఁటమూడ

కాకినాడ
4-9-1913

ఇట్లు,
కవీశ్వరునిదౌహిత్రుఁడు,
శ్రీవైష్ణవలోకప్రపన్నుఁడు.
సంస్కృతాంధ్ర భాషాభిమాని,
అమరవాది వెంకటాచార్యులు.

శుద్ధపత్రిక.

పేజీ.	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
2	23	యార్య	మార్య
10	24	గేరేడి	గేరెడి
10	27	కేరసం	కేసరం
11	1	చ్చ్బడి	లిచ్చ్బడి
12	3	గొమ్మ	గొమ్ము
14	17	కుండ వేసె	కుండ నేసె
25	20	బాపి	బాసి
26	7	గలువలు	గలువల
27	10	సంచుద్ర	వంచుద
28	20	యానమన	యానమున
34	14	యొవ్వగ	యొప్పగ
35	5	తవ్వున	తప్పున
40	25	సద్యాదన	స్యందన
41	3	సఁదనందను	నందనందను
42	26	మోద (బున	మోదంబున
45	20	కలినిత	కలిత
46	2	శార్గి	శార్జ్గి

శ్రీమద్గురుభ్యోనమః.

గణోదయము.

ప్రథమాశ్వాసము.

ఉ. వ్రాలని భక్తి మ్రొక్కెదన ♦ వారణ వారణవేళ నాఁటిపి
కీలికి విశ్వసంభరణ ♦ కేలికి దుర్మదదైత్యదానవో
న్మాలికి శాంతశీలికి ప్ర ♦ మోదగుణాలికి భక్తపద్మగో
మాలికిఁ బ్రీతశూలికి సు ♦ మాలికి నవ్వనమాలి కెప్పుడున్. 1

ఉ. రాణదలిర్చు భక్తిని గ ♦ రంబులు మోడ్చెదఁ జారుసైకత
శ్రోణికిఁ జంచరీకచయ ♦ సుందరవేణికిఁ బల్లవప్రభా
పాణికి జంఘికావిజిత ♦ భావజతూణికి దివ్యభూషణ
శ్రేణికిఁ గీరవాణికిఁ బ ♦ రీతదృగేణికి వాణి కెయ్యెడన్. 2

శా. పారాశర్యుని వామలూరుభవునిన్ ♦ బాణున్ మయూరున్ శుకున్
జోరున్ భారవిఁ గాళిదాసుఁ జరణా ♦ ఢ్యున్ మాఘునిన్ నాఘునిన్
ధీరున్ త్ర్యంబకు దండి భోజు భవభూ ♦ తిన్ శంకరున్ మున్నుగా
నారాధించి మదిన్దలంతు సురభా ♦ షాంచత్కవిశ్రేష్ఠులన్. 3

ఉ. నన్నయభట్టు తిక్కకవి ♦ నాచనసోమన పోతరాజు పె
ద్దన్నయుఁ బాండురంగపతి ♦ తాతయ తిమ్మన భాస్కరుండు సూ
రన్నయు నెఱ్ఱయాప్పకవి ♦ రామకవీంద్రులు మొల్ల వీర నా
యన్నవ లోను గాఁగలుగు ♦ నాంధ్రకవీశ్వరకోటి నెంచెదన్. 4

వ. అట్లు గొనియాడి యేనొక్కదినంబునఁ దొవల నేదువాఁడు ప్రాచీశైలోపరిఁ దోఁచు
వేళ లేచి యాచరితాచారుండనై ప్రాచీనకథానుసారంబై భూచక్రంబున సమీచీనం
బుగా నొకచరిత్ర రచింపంజూచి యాధారంబు దొరక మది నాలోచించుచున్నెడ

నోచిన! తపమ్ముగల యాచకులకు ముక్తి నీఁజాలు పద్మలోచను నమగునఁ బుట్టు ఖేట
కీపీవతీ నీచమానవ పాపాపహాగా తెత్తి మోచుకొనెదు మేచకేతరాబ్ధికిం బట్టియ
గు మాచకోరాత్మికిఁ దోఁబుట్టు సితరోచి నే తల నాచుకొనెదు ప్రాగ్నేత సస్తుతా!
నీచాపదాన మారీచాది శిక్షాచణా! వాచాత్యగోచరా! మరీచి స్ఫురన్మణీ రోచమా
న విభూషణా! సూచీముఖోగ్రాగ్రభాగ్రచార! ధీవిజిత వాచస్పతిపరిక్రమ!
భూచార దేవాళికీచకజ్వలన! సద్వీచీ భుజావిక్రమ! యను నుతులఁ బొగ్డిన సా
మి పేరు పాగ్రదర్యగతి వచించె. అట్టిబూచుల యొకిమీనికిం బట్టియయిన పాట్టివేల్పు
చరితము చూచాయగా నాధారంబై దోచ నాదకాచక రచింపఁజాలు నాచేత ని
ట్టి కవితావాచాలత్వం బెట్లు దోచునని యాచియున్నంత. 5

సీ. తనకు లోకము శిశు ♦ త్వంబునఁ గను మేటి, తా దేవకికి శిశు ♦ త్వంబునొందె
సురముఖేంద్రులకగో ♦ చరత జెందెడిసామి, ధరణి గొల్లలకుగో ♦ చరతఁ జెందె
జగములఁ బెంపంగఁ ♦ జాలిన జగజెట్టి, గొల్లలపెంపుచే ♦ నోరెల్లఁబడసె
క్షీరాబ్ధిభవనంబుఁ ♦ జేసెడి బలుమేటి, నందవ్రజము భవ ♦ నంబుఁ జేసెఁ
జుట్టుపలుగొట్టు జెట్టితో ♦ బుట్టుమెట్టు, చుట్టువాలును జేపట్టు ♦ నట్టిదిట్ట
కొమరపాలెపు పురివేణు ♦ గోపబాలుఁ, డట్టినిశినాడు కలను జూ ♦ పట్టెపలికె. 6

సీ. ఆశ్వలాయన సూత్రు ♦ మమరకాశ్యపసగోత్రుఁడవు నారాయణా ♦ ర్యుఁడవు చిలక
మర్తివంశజుఁడవు ♦ మతివాత్స్యవేంకట గురుశిష్యుఁడవు శాస్త్ర ♦ కోవిదుఁడవు!
వేడుకఁ బల్లేరు ♦ మూడివేంకటగురు నొద్దవిద్యాభ్యాస ♦ మొందువాఁడ
వెపుడుమునొల్ల మరపా ♦ లెపుఁబురమునఁ గాపురంబుండుదువు పాప ♦ రహితమతివి
పరిబల తుల్యాజలస్నాన ♦ పానమునను, వెలయుచువువేణు గోపాల ♦ విభునిదయను
గీతికాతగుణాఢ్య మరవాది ♦ కృష్ణమూర్య, సూరిమాత నెందుదువు ♦ దారమతిని. 7

క. ధీరస్వాంత జనార్దన, ధీరవిహృదయంబుఁ దస్త ♦ దేశమునర్చిం
నారాయణరామానుజ, భూరియశః కృష్ణయార్య ♦ పురుషత్రియమున్. 8

క. ఆనారాయణవరునకు, సూనుండు, జనార్దనుండు ♦ శుభగుఁడు పుట్టెన్
మానుగ నమ్మేటికిఁ బెను, సూనుఁడు వేంకటనృసింహ ♦ శుభగుడు పొడమెన్. 9

శా. శాణాదంబున శాణినీయమునుభో ♦ గాఁగల్గుశాస్త్రంబులున్
క్షోణీపాల సభాంతరంబుల మహా ♦ సూరీంద్రులం గెల్చి శత్

క్షోణీపాల సమర్పితాంబరవర • క్షోణీమహాందోళికా
మాణిక్యాది బహూకృతిం బడసి న • మ్మాన్యుండు సామాన్యుఁడే. 10

క. ఆమాన్యునకనుజుఁడవై, సామాన్యంబుగను నీవు • జన్మించితివో
నీమహిమ నీదువిద్యయు, నీమన్నన నీకుసాటి • నీవెయగుసుమీ. 11

చ. సరసపదార్థకల్పనలు • సద్యమకంబులు సాంద్రశబ్ద సుం
దరమహితప్రయోగము ల • నంతమృదూక్తులు శ్లిష్టరూపశ
బ్దరమ లలంక్రియా కలిత • బంధములున్ సురశబ్దసంతతుల్
మఱిమఱి నీకవిత్వమున • మక్కువఁ దామర తంపరై తగున్. 12

తే. త్వన్ముఖోద్గీర్ణయమకశ • బ్దకదనరమ, బాగుసుకొనలేరె యెంతయునై • పుణిసింగంది
రామభాస్కరనాచన • సోమనాది, కవివరులటంచు నావారి • కనుమొలంగె. 13

తే. అత్తఱినిలేచి క్రొత్తయా • యుత్తరంబు, జొత్తిలఁగసంశయంబుల • మొత్తములను
మొత్తియగ్గిత్తతత్తఱి • యుత్తమసుతు, సత్తుఁదళుకొత్తఁ జేయుచు • నుత్సాహమంది

క. ధరవైష్ణవదాస్యంబను, తరిగట్టునఁగవనజలధిఁ • దతబుద్ధిఫణీ
శ్వరుచేఁద్రచ్చి శృంగా, రరసామృతమును సుకవిసు • రలకర్పింతున్. 15

తే. ఆంధ్రసంస్కృతాలంక్రియల్ • యమకతద్భవములు కల్పనల్ శ్లేషప • దములు తత్స
మాసులోకరోకరికి మోద • మూనఁగాన, మత్కృతి వారివారిప్ర • మదమొనర్చు.

—షష్ఠ్యంతములు.—

క. దక్షునకు సితాంభోజద • ళాక్షున కరిశిక్షునకు రమాంబుజనేత్రా
వక్షునకు సర్వభువనా • ధ్యక్షునకుఁ గిరీటిపాలితకటాక్షునకున్. 17

క. నమదాశ్రితలోలునకున్, రమణీయసువర్ణ విస్ఫు • రచ్చేలునకున్
శమితాసురజాలునకున్, గోమరపురీపాల వేణు • గోపాలునకున్. 18

క. రామునకు సతతనుతసు, త్రామునకు సునామునకు వి • దారితవైరి
స్తోమునకు సర్వమంగళ, ధామునకు సుధామునకుఁ బ్ర • ధనభీమునకున్. 19

వ. భక్తియుక్తంబుగా నాయొనర్పంబూను గణోదయ ప్రబంధమునకుఁ గథాక్రమం బెట్టి దనిన. 20

క. విమలాశ్రమముల నెరవై, తుములంబుగఁ బలుకుములకు • దొరలకు నిరవై
కమలాధవాశ్రమంబన, నమరుఁ దపోవనము నైమి • శారణ్యమునన్. 21

తే. రాజహంసాభిరామమై • రాజరాజ, పురమును నభస్స్థలంబును • బోలె వనము
దివ్యవాసనా సుమనఃప్ర • దీప్తమగుచు, దేవపురమన నభయనఁ • దేజరిల్లి. 22

వ. మఱియుఁ దెఱఁగంటుల తెఱవు నొఱసికొను కొమ్ములుగల తరువరమ్ముల యిరవులు మ
రువులుగాఁ జూచుచు మరువిరిశరముల జరుగు గరుసుదురమునఁ బోరిఁబోరి బిరుసుఁదొ
ఱఁగి బిరబిరమరలుకొని వెఱచఱచి కరకరినిమరుశరణంబునఁ దిరుగు తెఱవలతుఱుము
ల నెఱివిరులు మఱిమఱియురుల వీచుచు సగససురసురిన్మనోహర కరివర వరకర శీ
తర్హృత మరునురు గతులఁ దఱలు తరఁగలగములఁ బోరలు సురుచిరశిశిర పరిమళ
భరభరిత సరస్సరసీరుహముల నరమురిఁ దిరిగి తిరిగి యూడుచుఁ జౌఱకు వింటిదొరన్నా
నవెఱికి చుఱుకుచుఱుకు్రు-వఁ బఱపు కఱకు విరిశరములుకమునఁ గరప వరవిరహభర
ఖరతర శరధిగడవఁ దరణి నరయక పరిపరిగతుల తరతరంపు తెరగరపి కరుగుమనము
ల దరిదరికరుగు వెరవరులగు తరుణులకుఁ దిరమగు నాశయంబులు మరుగుపఱచి
మురి దరిగి పొరలి పొరలి వేదనల నొరుగు విరిబోణులనేఁచుచు జిరజిరఁ దిరిగెడి
చిఱుతే కరువలులును వనస్పతి యాగశాలల తిర్యక్శాఖా పీఠంబుల పయినుండి యూ
ర్ధ్వశాఖాయూపంబులు మెఱయ లతాదర్భావృతంబైన మదిజివురు జొంపం బను వే
దికను కావిలేజిగియగ్గిదరికొల్పి పారావత బ్రహ్మల కోకిలాధ్వర్యుల చక్రవాకహో
తల కురువకోద్గాతల యన్యద్విజగణ ఋత్విగ్గణంబుల వాఙ్మంత్రంబులు మొరయఁ
జాంకు పత్రపాత్రిలచే ఫలరసాజ్యంబున నాపాస్రుక్స్రువంబుల ఫలఖండ పశువులనిజ
డింభ దేవతాతృప్తిమొలర్ప మరంద భోజనంబునం దృప్తులై భ్రమరవిప్ర వర్గంబులు
విహరింప వ్రేల్చి సవవిధిమెలంగు శుకయజ్వలు నితరపక్షికులకుల శేఖరాదులతోఁ బ
రివేష్టించు పారావత దైవంబులుగల పున్నాగకురంటకముఖతరు దేవాలయంబులలోఁ
బల్లవప్రభాదీపంబులును బరాగ పరిమళధూపంబులును నానాఫల నివేదన వస్తువులు
ను మధుతీర్థంబుగా మధ్వర్చనాధికారి యర్చాక్రమంబు సలుప నీటనాడి వెడలిన
వైఖరిఁ దరుజొంపంబున వెడలి క్రముక నారికేళ తరు స్తంభంబుల కడ్డంబుగాఁ బ్రాకు
సేమాలవంగలతా కాయమానమంటపంబులవసించి ముఖశైవాలోర్ధ్వపుండ్రంబునలమి
కంఠసీమ సహస్రకమల ధాతువైశరీరారుణిమయను కాషాయవస్త్రంబులుగట్టి నానా
సుమవ్యాప్తభూములను చిత్రాస్తరణంబుల నన్యోన్యాభిముఖాసీనులై ద్రవిడాను సం
ధాన నాందిని నమ్రులై సేవించిన క్రియవాయుగతుల శిరంబులు వంచుచు మున్నడి
పిన్నడిగ వనశ ముందుపలుకుచు జిలిబిలిపలుకులను ద్రవిడంబను సంధించు కురరవై

ష్టవాధ్యాపక గణంబులును ఫలగుచ్ఛక కుంభంబులుగల శాఖాపీఠలపైనున్న బెరడు సారెలపైఁ బ్రాకుఁ గనులతా తంత్రులు స్వబర్హ వాత చలిత శాఖాతాడితంబులై నిజకరంబున మేళనస్వనం బొనరించెనన షడ్జమంబునం బాడు సప్పాటకు ఘణఁలరుదెంచి యనుకూలంబుగామి మఱలు తెమ్మెరలు భీతి నచటి సరసీమధ్యంబునం బ్రవేశింప వారిజ బిసభృంగకోకవారిచరంబులు సహజ సంబంధంబులం దల్లడిల్ల డిండీరహాసంబున సరసీనితంబినీనయువాది సంజ్ఞలఁ దదనుకూల నాట్యంబొనరించెనన స్వాగానాదరీభూత గాంధర్వగానులగు నీలకంఠవైణికులును వనీస్థలంబులు రంగస్థలంబులుగా పికనిస్వానంబులు వైతాళిక గానంబులుగా వంశసుషిర నినాదంబు లుపాంగంబులుగా శకుంతభాషణంబులు తాళఘోషణంబులుగా పతయాళుపాండుపత్రి నిస్వానంబులు మృదంగధ్వానంబులుగా పుష్పిత తరుతతులు సభాపతులుగా తాపింఛకుజనులగమి తమిగా పూలపరాగంబను హరిదంతరజంబున వేషంబులుదాల్చి యరుణ పల్లవ ప్రభలను కరదీపికల వాయుచలితఫలకాంతి గుగ్గులు రజంబు ప్రజ్వరిల్ల లతాయవనికా నిర్గతులై ఘూకపరిహాసకులతోడ నాదగీతంబులు బాడుచు భాగవతంబుజేయు భృంగీ భృంగంబులును, పదక్రియ విరాజితులగు హంసఛందోవేదులును, పంచబాణ రసోత్పాదన చణులగు ఋతుభిషగ్వరులును, ప్రసవఫల సూచకులగు కోకిల దైవజ్ఞులును గలిగి లంకాపురంబు కరణిఁ బుణ్యజనసేవితంబై మానసకాసారంబు భాతి రాజహంసయుతంబై కౌరవాయోధనంబుక్రియ నకులార్జున బాణ కదంబ స్యందనాశ్వకర్ణంబై స్వర్లోకంబు కరణి రంభాసుమనోవృతంబై దిగంతంబు తెఱంగునఁ గుముదపుండరీకంబై కలధౌతాచలంబుక్రియ నీలకంఠ సహితంబై యొప్పి మఱియును. 23

సీ. సారమై బహుళ కా ♦ సారమై చ్యుతకుమా, సారమైధూత సం ♦ సారమగుచుఁ
బుణ్యమై పుష్పితా ♦ రణ్యమై భూరిలా, వణ్యమై యెన్న న ♦ గణ్యమగుచు
భవ్యమై మునిహుత ♦ హవ్యమై ద్విజరాజ, సేవ్యమై సుజన ♦ సంభావ్యమగుచు
రామమై నందనా ♦ రామమై మానీంద్ర, ధామమైవిపినల ♦ లామమగుచు
సకల శుకపిక శారికా ♦ నికరనిలయ, వకుళ మరువక కుంద తిం ♦ దుకకురంట
వికచ కుసుమ రసాశిమ ♦ ధుకరతతుల, చకచకలు గల్గునవ్వని ♦ నికరమునను. 24

సీ॥ తోరమ్ములైనమ ♦ హీరుహమ్ములలోనఁ ♦ జేరికొమ్మలమూరు ♦ గోరికలును
గోరికలకుమీఱి ♦ గోరికలకుమీఱి ♦ సారఫలాదులౌ ♦ కీరములును

కీరమ్ములనుజేరి ♦ చారుపల్లవములఁ ♦ గోరిమెక్కెడిపిక ♦ వారములును
వారమ్ములిగఁగూడి ♦ బైరికలట్లుగా ♦ నూరక నూదుమ ♦ యూరములును

తే. గలిగిపాలుపుగఁ దరువులఁ ♦ గలయులరుల, వలనఁ జిలుకుచుఁ దావుల ♦ కలిమిగలుగు
లలిరజము జిమ్ముగాడ్పుచే ♦ ల్లలకిలయయి, చెలయు నలవనిలోనొక ♦ తలమునందు. 25

తే. కశ్యప వశిష్ఠజమదగ్ని ♦ గౌతమాత్రి, కౌశికవ్యాస శుకశౌన ♦ కకలశభవ
వామదేవాది మునులు దు♦ ర్వారనియతి, నున్నత తపంబొనర్చుచు, ♦ నున్నయెడను.

క. ఘననూతేందుఁడు బొడమెన్ ♦ దనకరనూచనను లోక ♦ తమమణఁచిజనా
ర్దనచరితామృతనిధియై ♦ మునిముదుదధి పొంగినింగి ♦ ముట్టిచెలంగన్.

క. క్రిందటఁ దావకముఖుని ♦ ష్యందహరికథా సుఫలర ♦ సాస్వాదమహా
నందాస్మదృచ్ఛ్రితిశుకవర ♦ బృందము తనివందదిల న ♦ భిమతఫలాప్తిన్. 27

క. ఇందుధరునకై గజాసురుఁ ♦ డొందుకుఁ దపమూనె మడిసె ♦ నెందుకతనిచే
నిందున కందెను నిందన ♦ దెందుకుడిందంగజేసె ♦ నిందుధరుఁడనన్. 28

వ. మఱియు మున్నిటి చిన్నికన్నియ వన్నెలాడగు వెన్నని మన్నసల నున్నతిఁ గాం
చి యున్నంటితిండికాఁడు కన్నుగల మిన్నువాఁకఁ దాల్పు పాపని చిన్నెలుగలయొ
కర్క యెన్నికకథయున్న యది దానినెన్ని పరిపన్నులు భవంబున బన్నంబులు
మీఱి శ్రీశు నున్నత నిలయంబునంజేరఁ గన్న విన్న జనంబు లన్నన్నాయని గేర
తిన్నని సూక్తులఁ బన్నిక్రిన్నన విన్నపంబు జేసెద. 29

తే. పావనాయనతేభాధి ♦ పావనాయ, కారణాయ కృతర్త్విగా ♦ కారణాయ
ధీవరాయ భవాంబుధి ♦ ధీవరాయ, తేన మోస్తని కొనియాడి ♦ ధీరమతిని. 30

వ. చిత్రంబు భూపవిత్రంబు భకలతాలవిత్రంబీ చరిత్రంబు శ్రీదంబు జనతమోభేదంబు
సన్మనోమోదంబు సుజనప్రసాదంబివ్వాదం బాదరంబునవినుండని శుంభత్సంరంభ
విజృంభణాస్తంభ శుభదంభావుక కుంభీనస జంభారి శయాంభోజాక్షపదంభోరు
హాభక్తి సంభావనుండై యిట్లనియె. 31

క. దంతావళి దానవుఁడా ♦ ద్యంతంబులు లేనియంత ♦ కాంతకుని నిజ
స్వాంతమున నునిచి యుతిదు ♦ ర్దాంతంబుగఁ జేసెఁదపమ ♦ తాంతక్రియలన్. 32

క. తనుతను తపోనియతిచే, తనతను వైరితనుశ్రీ ♦ తనుగనరామిన్
దనుకృశశను వంతనొకిం, తనుజెందక తపమునియమి ♦ తనుజేయునెడన్. 33

సీ. ఘోరమ్ములైన మ • యూరారవమ్ములు, వీరకాహళరవో • ద్వృత్తిగాఁగ
ఘోరమ్ములౌ స్తని • తారవమ్ములుమహా, భేరీరవమ్ముల • సౌరుగాఁగ
సారమ్ములౌ జ్వల • ద్వైరమ్మదస్ఫూర్తు, లాయుధీదివియల • బారుగాఁగ
నీరమ్ము నందంగఁ • జేరుచాతకముల, పారమ్ములౌ పరి • వారములుగ
ధారుణీపతి గతిశరా • సారముననను, సారెసారెకు గ్రీష్మారి • పాఱియువతి
సారవక్షోజదుర్గము • దూఱిదాఁగఁ, గాఱుమొగులంబరముబట్టు • మేరయలరె. 34

తే. దట్టమై దిట్టమై శీత • ముట్టిపడియె, మెట్టదొనగట్టు • నంగట్టి వెట్టపుట్టె
నట్టితఱి రక్కసుల కొట్టి • పట్టుమిగిలి, నట్టి బిట్టుతపంబుచే • పట్టియుండ. 35

క. భీమంబై వ్యథితజగత్, స్తోమంబై దిక్సతులకు • సుత్రామమణీ
ధామంబై వీతక్రతు, ధూమంబై తత్తపోగ్ని • ధూమంబలరెన్. 36

వ. మఱియు నీకరణి లోకాలోక దుర్లోకంబై భీకరంబులగు పోకల తపంబు ధాకసోక సోకుమూఁకల వైరులగు పాకశాసనాదు లాకులత్వంబున నేకతంబునఁ జీకాకుపడి శ్రీకరభూపాకర రాకానిశాకర నీకాశాకారాననంబులతో నుత్సేకంబు వదలి వీకస డలి యీకర్బుర తపోగ్ని కాకరాకల నాకంపంబునొంది శోకవ్యాకులంబైన నాక లోకంబునకు నపగత శోకంబొనర్ప నుమాకాంతుండె గాని యన్యలోకేశులకుఁ దరం బేయనిని కామాస్త్రోకమణి ప్రభాకరానేక శ్రీకంబులగు విమానానీకంబులతోఁ బినాక గిరికిం బోవ సమకట్టి. 37

క. ముంగిటఁ గాంచిరి కలుషవి, భంగన్ మృదుపవనచలిత • బహుళతరంగన్
సంగీతస్వనభృంగన్, గంగన్ సరసీరుహప్ర • కలితరథాంగన్. 38

సీ. అచ్ఛంబు భక్తితోఁ • గ్రుచ్చిన నతిజేసి, తచ్చరితము విని • వచ్చి సురలు
మచ్చికల్ నచ్చిన • నెచ్చెలిపిండుతో, ముచ్చటగములచే • హెచ్చిహెచ్చి
బొచ్చంపుఁ దమకము • లిచ్చలింపఁగఁ గడు, నిచ్ఛలంబగు నీటఁ • జొచ్చి చొచ్చి
పెచ్చుగఁ బెరిగెడి • మచ్ఛరంబుననందు, విచ్చలవిడి కేళిఁ • బుచ్చిబుచ్చి
బుచ్చి బుచ్చగుకరువలి • మెచ్చిమెచ్చి, మెచ్చువచ్చిన నాళముల్ • వ్రచ్చివ్రచ్చి
యచ్చెరువు దోఁపఁ జనువిచ్చి • యుచ్ఛదనరు, నచ్చరలకచ్చుకొను వేడ్క • లచ్చుపడఁగ.

క. దరులన్ కింపురుష కృశో, దరులన్ గుసుమితములైన • దరులన్ ముని మం
దరులన్ ధృతభవభక్త్యా, దరులన్ గిరులన్ మహాస • దరులన్ గనుచున్. 40

క. కరమమర నరిగి రమితల, హరికిర్చ్ఛనభక్తభవమ ♦ హాంబుధితరికిన్
 వరహరికి స్మాజితసుర, పురికిన్నదవిహ్యాత కరికిఁ ♦ బురహరగిరికిన్. 41

వ. ఇవ్విధంబునం జని. 42

ఉ. వాడిశమేచువాహనయి ♦ వాడని మేనును గల్గినట్టి యు
 న్నాఁడు మహాతపంబు గొని ♦ నాఁడు గజాసురుఁడన్న పేరు గ
 న్నాఁడు భవత్ప్రసిద్ధి విని ♦ నాఁడు గదా యిఁక నాడునాడు న
 వ్వాడితపంబుచే మునులు ♦ వాడికి పోడిమి వీడిరేమనన్. 43

క. రమ్మా మనుఁగన నోర్వఁద, రమ్మాయిత్తపము గనుభ ♦ రమ్మా మానే
 రమ్మా త్రొల్లిటి ఘనవై, రమ్మాయెత్తంగగిరివ ♦ రమ్మానీకున్. 44

క. బ్రమ్మా యిట్టిది కులగో ♦ బ్రమ్మా కదిలించి చూడ ♦ రామికి నీచి
 బ్రమ్మా జరిపెను సుచరి, బ్రమ్మా సర్వజ్ఞునకు భ ♦ రాజార్ధాంకా. 45

క. దరమాన గాంచియేమం, దరమా తపమునను మదిబె ♦ దరమా మాకై
 దరమా మరల్పగతెమ్మరి, దరమావుత్తులెల్లవినఁగ ♦ దరమారనకే. 46

సీ. అక్షీణ గతిసహ ♦ ప్రాక్షాసు లీరెత్తి, ద్రీక్షణు నుతివచో ♦ లక్షితుఁగ స
 లక్షణంబుగఁ దెల్ప ♦ దక్షయజ్ఞధ్వంసి, రాక్షస శిక్షణ ♦ దక్షవచన
 దీక్షగైకొని వారి ♦ రక్షణాపేక్షియై, తత్క్షణంబున నంచె ♦ ఫక్షమలర
 వక్షస్సు పార్శ్వస్థ ♦ మాక్షితి నీలుఁడై, పక్షిరాడ్ధ్వజుఁ డౌయు ♦ ధోక్షజుఁడుని 47

తే. జాక్షయకృపార్తి తనమును ♦ సాక్షిగాఁగ,
 నక్షనిగ్రహమానసా ♦ ధ్యక్షుఁడై సు
 తీక్షణజ్ఞానకృతదురి ♦ తక్షయగజ,
 రాక్షసునకాక్షణంబ పరి ♦ త్యక్షమయ్యె. 48

వ. అంత గజాసురుండు పరిణమిల్లి.

పంచచామరము.

పురారి! వారిజాసనాది ♦ పూజితాంఘ్రి కంజసత్
కురంగశూలభదరిహస్త ♦ కోవిదాళిసంస్తుతా
ధరేంద్రజామనోనుకూల ♦ దాతవైన నిన్ను నా
తరంబె సన్నుతింప నీశ ♦ దైశ్వరక్షణోత్సుకా. 49

వ. అని వినుతింపఁ బరమేశ్వరుండు కరుణించి వరంబేమని ప్రశంసింప దేవా! తావక పరిభావంబున సర్వంబు దుర్వారంబు, తాము నామవస్నీమ నివాసంబు సేయు గోరిక-ఁయునిన. 50

తే. బోటితోఁ దెల్పకయు చందరి ♦ జూటుఁడాని
శాటుకుక్షిని దూరియ ♦ చ్చోట నొక్క-
యేటి పూటుననుండ న ♦ ప్పాటి తెలక
పాటు లంబడి యగజా వ ♦ ధూటియుండ. 51

తే. ఆస్యమునసుంద రాకృతి ♦ లాస్యమిడగ
దాస్యగతిరేయి తద్బుధ్యు ♦ హాస్యయగుచు
హాస్యమిగురొత్త భవవారి ♦ జాస్యకైర
హాస్యసౌధంబుఁ జొచ్చెఁ న ♦ గస్యయోర్తు. 52

సీ. కనుఁగొనఁగల వారిఁ ♦ గొనగోరున విదుర్పఁ, దనమేనుసోఁకు చం ♦ దంబెయరసి
యూర్పు పెద్దగుచిల్వ ♦ యూర్పుని పంజరం, బులభీతిఁ గొనుశుకం ♦ బులనె చూచి
మెయికాక బెడఁగుగ్ర ♦ మ్మినచాందినులవ్రేలు, పయిరత్నములచిట ♦ చిటలునువిని
చవిసొమ్ము లరగప్ప ♦ చెయిచెక్కునకుఁ జేర్పఁ, దివియుచోఁ గ్రాలుము ♦ ద్రికలె వెతకి
విరహవహ్ని శాంతి ♦ వీజితచేలాంత, చలితదివ్యదీప ♦ కళికలరసి
రాత్రిశయ్యనగజ ♦ రాయిడిగనియిది, హరవియోగజనిత ♦ విరహమనుచు. 53

క. ఏరామ సఖీరామల, గారామునఁ గనదు మేలు ♦ గా! రామలలో
నోరామరో! నారామినో, పోరామాదరి కనవిది ♦ పోరామాటన్. 54

క. నారామిని మీరలుగ, న్నారా మును శుభముఁ జెందె ♦ నారా సిరియు
న్నారా విన్నారా యు, న్నారా యొప్పదును జూచి ♦ నారావేరన్. 55

తే. ఎందుఁ జనినాఁడొ నీకాంతుఁ ♦ డిందు లేఁడు
మందయానరొ దెల్పుమా ♦ చందమనిన
నిందు ధర సుందరీ మణి ♦ యిందుముఖికి
నందముగఁ బల్కె-నెఱుఁగనే ♦ మందు ననుచు. 56

క. కేళిజి తదిక్పతి పుర, పాలీవిభ వాత్మపురని ♦ వసద సురసువ్వా
న్నాళీకాళిగ శంకరు, నాళీతల్లజ మెఱింగి ♦ యాకాళి కనెన్. 57

ఉ. అమ్మరో నీదుభర్త విన ♦ యమ్ము నయమ్ము దలిర్చ దేవ వ
ర్గమ్మునకై యనుగ్రహ ము ♦ ఖమ్మున వాక్యము నమ్మ నెమ్మిదా
నమ్మిడి తత్త్వ సమ్మతి ఘ ♦ నమ్ము నిజమ్మన దైత్యకుక్షి నం
దమ్ము దృఢమ్ము గాఁగ సత ♦ తమ్ము గృహంబుగ నుండె వింటివే. 58

ఉ. ఎక్కడి దంతి దేవరిపుఁ ♦ డెట్టితపం బది యేటికుక్షి దా
నిక్కము దెల్పఁగాఁ బితృవ ♦ నీచరుఁ డాతఁడు వానికేగతిం
దక్కెనె యీలతాంతములు ♦ దక్కెనె యీసుమ మంజరీ లతల్
దక్కెనె యీనికుంజములు ♦ దక్కెనె యీనెలరాల మాడువుల్. 59

సీ. తివిరి నీపతి పూల ♦ తీరు పూగుత్తుల, బారు క్రొన్ననలని ♦ గారు మొగ్గ
గుంపులసౌరు పు ♦ ష్పంపు మాకులకోరు, చాయయొయ్యారు వా ♦ సనలయేరు
పిలాలతలకారు ♦ మేలిక్రపసనంట్ల, ఝోరు కేతకుల బి ♦ డారు కురువ
కప్రసూనాఢ్య శా ♦ ఖా మరుత్తుల హోరు, పొదరిండ్ల చూరు పూ ♦ బొదలయారు
పోక పొన్నల ముక్కారు ♦ పూవుతేరు, మల్లెమొగ్గల చేరు చా ♦ మంతి బీరు
విభవములుగల్గు నివ్వని ♦ విడిచి చనియె, భస్మ లిప్తాంగు నెట్లొంను ♦ భాగ్యరమలు.

ఉ. చందన వాతపోతములు ♦ చల్లఁగ వీచుచువచ్చెఁ దావినిం
దిందరలక్ష్మి యుబ్బుకొని ♦ తీవెల నుయ్యెల లూఁగఁజొచ్చెమా
కందలవంగ కుందములు ♦ క్రన్ననఁ గ్రొన్నన లిచ్చె కిన్నరీ
సుందరగాన మీరెడలఁ ♦ జూడఁగ హెచ్చె ధరాధిపాత్మజా. 61

చ. వనమున నొక్కకొమ్మ గగ ♦ నమ్మును నొక్కలతాళి కొమ్మసం
దునఁ గడుఁజొక్కెఁ గెంపుప్రభ ♦ తో సుమమంజరి సొక్కె దానిచెం
తను మధుపాళి తక్కె వసు ♦ ధాజములం బికమెక్కెఁ బూలవా
సన లటుపొక్కె దర్పకుఁడు ♦ చాపము నెక్కిడి నక్కె నిక్కడన్. 62

ఉ. పెంపులునఁ దేరుమావి గగ ♦ నోన్నతిఁ జేరెడితావి కోరకో
దయమున మీరుకావి వెత ♦ త్రప్రభ గేరెడితీవి చిత్రితం
బయి దగుపూలదీవి కట ♦ కాంచితమా దిగుబావి గల్గు నీ
ట్పొయపరిసేవి యీవనికి ♦ సామ్యము లేవి వనీవిశేషముల్. 63

చ. చెలువపుఁదూడు తేటు సర ♦ సీజసుమంబుల నీటు కేసరం
బుల బలుదీటు సౌరభపుఁ ♦ బుప్పొడి తిప్పల నేటు తమ్మికే

కుల దగు పూటు చూపరకుఁ ♦ గోరిక చ్చెడిచోటు ఈకాలం
కుల వగుపూటు దర్పకుని ♦ గోటుకు వ్రేటుకుఁ జోటు బోటిరో. 64

క. మానుగఁ గూజత్పికసం ♦ తానము వల్లన్నృగివి తానము వితతో
ద్యానము గాయద్భ్రమరీ ♦ గానము వనమిట్టిదెందుఁ ♦ గానము చెలియా. 65

ఉ. కాంతుని మంతనంబు గల ♦ కాంతనటంచు వచింతుఁ దొల్లియో
యింతిరొ యంతలంతలుగ ♦ నెంతయుఁ బోదిది వింత నాకు సా
మంత లతాంత కుంతునిసు ♦ మంత శరాహతి నింతయయ్యెనీ
వంత యనంత మిట్టివల ♦ వంత నెలంత లోకింత రొంతురే. 66

ఉ. చందనగంధి నీమగని ♦ చందము గందును ముందుముందు నీ
యందునఁ గూర్మిఁ జెందు నను ♦ టందుకు సందియమయ్యె నిందయా
నందున కుందు డిందుపడ ♦ నందము నొంద నుతిందనర్చు నీ
సుందరుఁ జెందఁ గోరి సిరి ♦ సుందరుఁ డెందమ మందలం దగన్. 67

ఉ. బాలరో వీలుగా వెతల ♦ పాలుగఁ జేసెఁ గపాలమాలి ని
ర్మలవుగాన లోలుఁడన ♦ వ్రేలెడు కాలునిబోలు నాతఁడి
కాఱలము పూలవిల్తుఁడిసు ♦ గాలము పోలిక జారె నింక గో
పాలుని వ్రోలవ్రెుక్కు మెయి ♦ పాలను దూలను సోల నేటికిన్. 68

ఉ. అండజయాన యానలిన ♦ జాండములు న్దననిండు కుక్షిలో
నుండుఘనుండు కుండలిశ ♦ యుండు నినుండు గనుండ దీనిచే
న్గొండగఁ జూడ కొండుగ ఘ ♦ నుండగు నీదు విభుండు చేరు నీ
దండకు నూనకాండ రణ ♦ తాండవ పండిత వృత్తి నుండగాన్. 69

క. మనగాలి పలుకుచే నే,మనఁగా దా రక్కసుండు ♦ మనగా హరుని
మ్మనగా నాతఁడు నాసా, మ్మనఁగా వెడలింపు వేగ ♦ మనఁగా దగజా. 70

క. కామో సముదుత్తినిచిన, రామో ఘముదారపీడ ♦ రానీదరికి
యేమో సముడుండగ మన, కీమోసము రానదేమి ♦ యొతేఁగింపు చెలీ. 71

క. లలనా దెల్పఁగ గలనా, కలనా కలనాడు బోడమె ♦ కలనారులు నా
కులనారుల నానిల నా, కలనాడెందాన నైన్ని ♦ కల నాకంటుకా. 72

సీ. నమ్మ్రము నమ్మకు ◆ సొమ్మి నీసొమ్మని, వమ్ము నిజమ్ము ని, జమ్ము దమ్ము
గమ్మకు చెపుదు చి ◆ త్రమ్ముగాఁ గలవిన, యమ్ము నయమ్మునఁ ◆ గ్రమ్మనీడు
సొమ్మ్రగ విను బలు ◆ గొమ్మ పొకమ్ము రూ, పమ్మున నీలభూ ◆ తమ్మ్రకందు
అమ్మరో మేటిద ◆ య్యమ్మున గ్రింగఘూ, రమ్ముగ తస్త్రీవ ◆ రమ్ము తమ్ము 73

తే. గ్రమ్మెడు గరమ్ము దైవర ◆ తన్నమ్ము వలన
నిమ్ముగఁ బడసెఁ బతిని సౌ ◆ ఖ్యమ్ము గనఁగ
నమ్మెయిని నమ్మహితవాతఁజ ◆ నమ్మకుంటి
తగ్గిమ్ము గాదిది బొమ్ము స ◆ త్యమ్ము సుమ్ము. 74

తే. దండిగల భూతమరయ వే ◆ దండదాన
వుండు గిరిశుండు మొదటిదే! ◆ వుండు వాని
నిండుగా! నీతఁ గూర్మి రెండు ◆ డొండు చేయూ
చుండు మహి తుండు వారిజా ◆ క్షుం డతండు. 75

సీ. మృదు పదములుగాఁగఁ ◆ జదివెడి నావాక్య, పదవిని వదరుగాఁ ◆ గదురనీక
మదవతి రోయిది ◆ యొదలోనఁ దిరముగ, వదలక మెదలుచుఁ ◆ బొదలి పొదలి
యదియిది యనరాక ◆ కుదురని బలుచింత, బిగ్గిదిలి బ్రిదిలి పోవ ◆ జడిపిజడిపి
చెదరక కదలక ◆ యదయతి ననవిల్తుఁ, డదనైన ములుకులు ◆ గుదుల గుదుల

ఆ. పదిలమై మొదవగ దిమి ◆ యదిమి యదిమి నాట
చెదరి చెదరి చెదరి ◆ యదర నేల
విదిత మదనజనక ◆ పదమది మదినమ్మ
కొదవలెన్న వెతల ◆ జిదుము కన్న. 76

క. క్రిందట నిందుధరుఁడు నీ ◆ యందునఁ జెందెడి సమాఖ్య, లందుదురెపుడున్
కుందరదన నందనవన ◆ సుందర హరిచందన తరు, సుమకేలికలన్. 77

సీ. చెలువుని వలనను ◆ గలిగిన వెలుతులు, వెలయఁగఁ దెలుపరు కలుకు లిలను
జిలుకల కొలికిరో ◆ పలుబలుకుల నన్న, వలదు వలదు కల ◆ విలకొ దొలఁగుఁ
జెలువలదొర తోడ ◆ వల్లభు బలుకు బలుక, విలవిలఁ జెల్లఁగుచు ◆ మెలఁగుచుటలు
కలిగిన యులజడి ◆ వెలుపల నిలుపక, తలుకులు దలముగఁ ◆ గలయ సొలపి. 78

ఆ. పొలయలుకల చెలువుగల ◆ యలయలుకలు
పొలపు మెలపు లరగఁ ◆ దొలగ నలపి

కలుషములకొలికి యొడ ♦ మెలఁగెడి బలియుని
కలిత దయలు గలుగ ♦ నలుక నగునె? 79

సీ. తనియని మనమున ♦ వనజనయన నను, గనుఁగొని యనవినఁ ♦ గనుడు వినుము
వినఁగను గనకను ♦ విననిది కననిది, మునుమును జను జన ♦ మునఁ జననిది
పెనఁగినఁ గొననిది ♦ చనువున మననిది, మినుసిగగలఘను ♦ నెనరుమనుఁగ
ననువుఁగఁ గనికనిఁ యును మునిఁగిన మతి, వినయమునను నుతి ♦ గొనఁగఁ జనునె
చెనఁటి తనము మనఁగ ♦ నెనగన మనికిరై
చనియెఁ జనియెఁ దెలివి ♦ యును మ చెనగొన
వనజనయన మృదుకృ ♦ ప ననయమును మన
గను జనునకు గనిగఁ ♦ గనదె జయము. 80

వ. మఱియు గట్టుపట్టి! నీవిప్పట్టునఁ జెట్టఁబట్టినట్టి దిట్టయొడ గట్టిబెట్టున బుట్టు చిట్టిచిట్టి కట్టలకలచే బిట్టైనకట్టడికట్టు నట్టుపఱచి చుట్టపుతిట్టల కట్టహాసంబు లుట్టిపడ గుట్టుచెడ రట్టునిడ నిట్టిట్టని ముట్టడిపెట్టిన ట్టొక పెట్టున వదరుపట్టకు మీ గుట్టలవలె నున్న వట్టివట్టి తిట్టిమాటలఁ జెవిబెట్టకుమీ చిట్టని చట్టున మిట్టిపడని పాలబొట్టువలె యశోఘట్టనుండగు చట్టువలగొట్టు జెట్టి తోఁబుట్టు పొట్టిబొట్టెడగు పిట్టతట్టురాతు కట్టములిడ పట్టైపుట్టిన పెట్టుచెట్టుగదా కట్టువలుగల పుట్టలవలె కట్టకట్టలగు పాపంబు మెట్టల నొక్కట పెట్టు కొట్టుఁగదా అట్టివాని దయముట్టుకొనిన నెట్టకేల కనక కట్టెదుర గట్టువిల్తుండు దైత్యపొట్టవెడలి నినుముట్టి వట్టంబులేని చుట్టరికంబునఁ బట్టణ సౌధంబున మెట్టాయితాదుల నట్టహాసంబులఁ జుట్టుకొని తట్టుపున్గు నలఁది కుట్టిమంబు లఘట్టించు దట్టంబులగు వజ్రపుపట్టెలుగల పట్టెమంచంబుల వట్టివేళ్ల సురటులులియ పట్టుపట్టంబు గట్టు చుట్టువాలుదాల్పు కట్టకడఁ బుట్టువులీలల నెట్టలేక తేలెదు పట్టపగలి బట్టబయలి తెరువరి కుట్టున క్రేలెదు కట్టగాని బిట్టనవ్వులను తేనెపట్టులఁ గ్రోలెదు ఇట్టిపనికి నెట్టోయనివెట్టనూర్పు నిగుడించి గికురుపెట్ట వలదని మఱియును.

క. సందా వినగందా గన, నందా నీమతికి నవ్వు ♦ నందో ధరణున్
కుందా పొందా సేయిది, కందా నిందానుసీల ♦ కందాఘకదా. 81

తే. ఏర్పడిన దోర్పు మార్పడ ♦ నేర్పరించి, నేర్పు నేర్పున జెందగఁ ♦ గూర్పుచేసి
తీర్పు తార్పును బోకార్పు ♦ దోర్పకమది, నోర్పు కనుమార్పు నట్టార్పు ♦ లార్పవలదు.

క. పగదగ డగదిగ మదిదా, పఁగఁ దగ దొరులకిది సేయ ♦ పగఁ దగ దిలచూ
పగ దగ దోపఁగఁ దగ దా, పగ దగ దెవ్వరికి మాను ♦ పగదగ దబలా. 84

క. నగదగు ధరకనువారి క, నగఁదగు వినువారికి ది ♦ వినగదగు మదినా
నగఁదగు హాస్యముగా నె, న్నగఁదగు గడుమనఁగఁదగు బె ♦ నగఁ దగ దిందున్. 85

తే. కాళితో నిట్లుపల్కి య ♦ య్యాళి చనినఁ, గేళిగతి దక్కి మిగుల వి ♦ రాళిఁ జెంది
యున్న యయ్యుమఁగని దరి ♦ నున్న చెలులు, పలుక నేమియు దోచక ♦ పలికిరిట్లు.

సీ. పూర్ణ చంద్రోదయం♦బున హెచ్చడఁగునన్నఁ బూర్ణచంద్రోదయం♦బున నెహెచ్చెఁ
గుసుమాకరమునఁ ద ♦ క్కువయౌనొకో యన్న గుసుమాకరంబునఁ ♦ గోరి హెచ్చె
బంచబాణరసంబు ♦ నించఁబోవునటన్న, బంచబాణరసంబు ♦ నించ హెచ్చె
మొనయుచుమదనాస్త్ర♦మునను బోవునటన్న, మొనయుచుమదనాస్త్ర♦మునను హెచ్చె
నింమముఖి కుందు సుందరు ♦ లందు నెందు, జెందవీకఁదువలు బోలు ♦ పొందముందు
నిందుధరకుందరదనకు ♦ నిందవయ్యె, బొందుగల మందు లింకేరి ♦ నందుమమ్మ. 87

సీ. ఉదయమార్తాండ చం ♦ ద్రోదయంబు లిడపై, త్యంబు గాదిది విర ♦ హంబు గాని
రావణాస్త్రరసంబు ♦ రామబాణము గూర్ప, జ్వరముగాదిది స్మర ♦ జ్వరము గాని
కాలకంఠరసంబు ♦ కామేశ్వరము గూర్ప, వ్యాధి గాదిది తగ ♦ వాధి గాని
కాలసర్పరసంబు ♦ గరుడరసము గూర్ప, సంధిగాదు మనో వి ♦ సంధిగాని
మెంపుగల యౌషధపుగవ ♦ నొంపుచేసి, గంపుకొని యివ్వఁగా బడ ♦ కుండ నేమొ
దండిగా దీని మాన్ప ఘ ♦ నుండె చూడ, గుండలిశయుండెగాని వే ♦ రొండులేడు.

ఉ. తెమ్మెరపిండు గాంచి సుద ♦ తీమణి వేదన మాన్పుమంచుఁ జి
త్తమ్మున నంటిమా మిగులఁ ♦ దత్పతిభూషణభోగి సంతతుల్
మమ్మశనంబు సేయునిది ♦ మాన్పుదుమే యనుమారు నన్ని
కొల్కొమ్మ మగం డనంగునిగఁ ♦ గూల్చెనిదేటికి మాన్ప నేననున్. 89

సీ. తొంగ గాంచి చలివెత ♦ దొలగించు మంటిమా, లలనాక్షి పైరబ ♦ లంబె చూపుఁ
దమ్ములజెలియవే ♦ దన మాన్పమంటిమా, తరుణీవదన విరో ♦ ధంబె దెలుపుఁ
బూలగుత్తులఁగాంచి ♦ బోటివేదన మాన్పు, మనఁ దకు చవిరోధ♦ మునను గెరలుఁ
జివురుతోఁ జలివెత ♦ చెప్పగా నచ్చెలి, మోవితో నీర్ష్యగా ♦ ముచ్చటించు
గంపు తుమ్మెదగములఁ కు ♦ కములహంస, రాజములఁ గప్పురపుటంట్ల♦రమణి కుందు
వణఁపుమన సాఖిమాచల ♦ జాలకోత్తి, గలిమహోర్వీష్యలను దెల్పి ♦ కలఁకనొందు.

చ. వనరుహనేత్ర కిశ్వ్రతలు ♦ వారివిహారము చేతగాని కాం
తిని గనవంచు నొక్క జల ♦ తీరముఁ జేర్చి జలంబులో సఖుల్
కనకలతాంగి ముంప సఖి ♦ కాయ మహా విరహాగ్ని చేత నం
త నుడుకునొందె నజ్జలము ♦ తంద్రిగుణంబును బూనెనోయనన్ 91

సీ. పోరి కోకములు కా ♦ సారంబువెడలెఁ గా, సారజంబు లడంగె ♦ నీరమునను
మీఱె శైవాలంబు ♦ క్రీరంబు జేరె న, వారితంబుగ వారి ♦ దూఁగె మీలు
దోరి కూర్మము లధో ♦ ధారుణిఁ జొరబాఱెఁ, జేరుప నక్రముల్ ♦ గోరిదారె
వారలకై బిస ♦ వారంబు దాఁజేగె, ఘోరాహులడరి చె ♦ న్నారె నవియు
నారి కుచ ముఖ కచ నయ ♦ నోరు పాద, చారు మకరీ భుజజటాగ్ర ♦ కారసామ్య
మోరువఁగలేక కాంబోలుఁ బాఱె నిట్లు, సారసానన జలకేళి ♦ వేరుగాదె.

తే. అతనుఁడు ప్రభంజనుండు దో ♦ పాకరుండు, ధరజ కార్యంబు సేయమి ♦ ధర్మమాను
శీత గంధాదికంబులు ♦ చెలియమేన, శీతలము సేయకుండుట ♦ చిత్రమరిది.

వ. అని యని.

క. ఘన వాగ్వైభవతరివర, మున శ్రీశకథాబ్ధి మునుఁగు ♦ మునులను నూతుం
డను నౌపతి పశ్చాత్కథ, !యను జలనిధిఁ బ్రాకథాని ♦ లాహతి ముంచెన్.

క. శ్రీమ తొకమరపురీవర, ధామా దానవవిరామ ♦ ధరభిద్రత్న
శ్యామా వేదశిరోనుత, గోమా రిపు భీమ జేణు ♦ గోపాలహరీ.

పంచచామరం.

పతంగ చంద్ర నేత్ర సర్వ ♦ పావనా సురావవా
మతంగ జార్తి కారి నక్ర ♦ మర్దనా జనార్దనా
సతాహితస్తు తిప్రకార ♦ శారదా మణీరదా
యతీశ వంద్యమాన సత్ప ♦ దంబుజా ద్విజధ్వజా. 96

మ. జగదుత్పత్తి నిదాన దాన గజర ♦ క్షాదక్ష దక్షఘ్న మ
స్తగపాదాంబుజతీర్థ తీర్థవృతన ♦ ష్టప్రాణ పుత్రప్రదా
నగరిస్థాత్మ విశేషశేషముఖ ♦ నానానిత్య ముక్తోపభో
గ్య గుణస్తోమ నివాస వాసవ మణి ♦ శ్యామాంగ మాంగాంచితా. 97

గద్యపద్యము.

మ. ప్రథిత ప్రాభవ కాశ్యపాన్వయ సుధా • పాథోధి రాకాకళా
నిధి నారాయణ సూరిరా ట్రచిత ని • ర్నిద్రాబ్జ పాళీగళ
న్మధుధారోక్తి గణోదయాభినమహా • మంజు ప్రబంధంబునన్
బ్రథమాశ్వాస మిదీక్షమాతలమునం • బ్రఖ్యాతమై యొప్పెడిన్. 98

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

శ్రీమద్గురుభ్యోనమః.

గణోదయము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. శమిత మహాసురజాలా ♦ రమణీయ గుణాలవాల ♦ రాజిత లీలా
నమితజన విలయకాలా ♦ కొమర పురీపాల వేణు ♦ గోపాల హరీ. 1

వ. అవధరింపుము. 2

తే. సూనశర సూనశరబాధ ♦ మానవతులు
గ్లాని పూనంగ నాటలో ♦ కానలలని
మానుపుదురని పోదాయె ♦ మానవతిని
బూని గొనిపోద మింకను ♦ ద్యానవనికి. 3

క. ఈ వెలఁదికి వనమునఁగల ♦ తీవెల పొదరిండ్లఁ బూల ♦ తిన్నెల నవలా
ప్రోవుల మావుల పుప్పొడి ♦ తావులనుం జూప వెతలు ♦ దరుగవె తెలియన్.

వ. అని. 5

క. బలువెతలఁ దలఁకునగజను ♦ జెలులత్తఱిఁ దోటలోన ♦ జేరిచి యప్పూ
వ్వులు చూపించిన వెతల ♦ గ్గలమయ్యెం బూలు కామ ♦ కాండములౌటన్. 6

క. అగజకు విరహం బెచ్చఁగ ♦ నిగురులు మొగ్గలును దోడి ♦ యింతులు గోయన్
బెగడొందె దర్పకునకవి ♦ యగుఁ గత్తులునుం గటారు ♦ లనిబలు వెతలన్. 7

రగడ. ఇంతి కురవకమ్ము గాంచి ♦ యెంత యడలె విరుల మించి
కాంత మదిని వెతలొనర్చు ♦ కాలమాటబగఁ దనర్చు
చామ యాశీషములను ♦ సరస బోవదు కలగిలను
లేమ తనువే పుండ్రమొందు ♦ లీలఁ జెంది భీతినొందు
పూలరజము కొప్పుపైని ♦ ఘూరిగతులరాలఁబూని
బాల మరుతుపాకిమందు ♦ భ్రాంతినొంది మిగులఁ గుందు

తీగెగములు సొగసుబారు • దెరలి శైవలిమాచు మారు
తూఁగుటుయ్యల లనిమిగులఁ • దోయజాక్షి వగపు దగుల
మేడనున్న చెలిని వేగ • మించితోట లోకిఁ దేగ
గూడె నిచట నధికమగుచుఁ • గువలయాక్షి చెలులు దగుచు
నెంచి యవిటికంట మందు • లిడిన దానివలన ముందు
మంచికన్ను పోయినట్లు • మగువ చెలులు హెచ్చెనిట్లు. 8

సీ. పల్లవాధర స్మర • బాణంబులని విరు, ల్గోయబోఁ దికములు • గూయజడిసెఁ
గోకిలఁ దోలంగఁ • గుండలి వేణియుం, బర్హినాదము రాఁగ • బడలుపడియె
బర్హిని భీతిచేఁ • బట్టంగ బిసబాహ, హంసలఁ గనుఁగొని • యడలు గొనియె
హంసలఁ జోపఁబో • నడరి బింబాధర, శుకములఁ గనిభీతి • సొక్కియుండెఁ
బాటలాధర వేదన • బూటుచెంద, మాటుపడఁజేయఁ జూచిన • బోటులమొద
మాటిమాటికి వేదన • పాటికెక్కె, మేటి సెగకు సమ్మెటపెట్లు • సాటిగాద. 9

వ. అంత. 10

క. నగకన్నియ కిపేదన • తగనిది పొడచూపెఁ జూడఁ • దగదని వేచే
నగమిగులఁగఁ దానరిగెఁ జ • నఁగఁ దొగలవిరోధి యపర • నగ[illegible]నకరిగెన్. 11

క. దీపంబు లింద్లఁగాంచెను • వ్యాపించెను దార లరుణ • మాకా[illegible] ధరన్
దీపించెఁ దిమిరతతులు వి • లాపించెను జక్రములు క • లవరు[illegible]నించెన్. 12

తే. రాత్రి రాజ్యంబు నేలఁగ • రతివిభునకుఁ, జేయుచున్నట్టి పట్టాభి • షేకవేళ
వేల్పు లెత్తిన ముత్యాల • వెల్లగొడుగు, నోజఁ దగెఁ జంద్రమండలం • బుదయగిరిని.

సీ. కొమ్మలకై మేలి • సొమ్ములకై పోవు, జారచోరులకిది • మాఱుతల్లి
తముఁబాసి పతులన్య • తరుణులఁ జెందినఁ, గనలొందు సతులకుఁ • గన్నమాత
జారిణీ జారులఁ • గూర్పమదిఁగోరి, మెలఁగు దూతికలకు మృత్యు రాత్రి
యొక్కొల నెక్కుడు • రొక్కము గలిగిన, పెనుధని కాళికిఁ • బెండ్లివేళ
పణ్య రమణీజనని మనో • భయ విధాయి, పనులఁ జరియించు వారికి • భాగ్యలక్ష్మి
హీన దీపాలయులకు ల • క్ష్మీనిధాన, మగుచు జాబిల్లి వెలుఁగప్పు • డతిశయిల్లె. 14

వ. ఇవ్విధంబున నచండకర కరపిచండిల కామదీమండలంబు లొండొండ సముద్దండ తం
డంబులై కాంతికరండంబులై చెంపుపడి గంపుమిగిలి నింపుగొని కుండల్యాఖండల

ఘోషణుండైన చండీశుండున్ను వెండికొండ పెండువలె నఖండంబులై మెండుకొని
యండజవాహనుండైన పుండరీకాక్షుండున్ను పయోనిధి వీచికాండంబులనఁ గుండలుల
భాతి వేదండంబులకరణిఁ గోదండంబులవలెఁ దుండంబులవడువున గండభేరండంబుల
పగిది గండశిలలకై వడిఁ దరులనీడల దండగల కాంతిషండంబులతో దైత్య గర్భస్థుఁ
డౌట భర్గు శిరంబున నిముడక యొండుమై యుఱికి తెందుకొని డిండీకారంబులతోఁ
కైలాస నగము దండకై గండుకైదువదాల్పు పాపయును మెండుగా నాపైనుండు
దైవాఖండలుండగు నాగాభరణుం డొండొకచోట జెందుపడెనో యని యతని కై
కైలాసంబు నన్యోన్యంబు దిండుదిరుగు చందంబున బ్రహ్మాండ భాండంబు నలమి నిగ
నిగమను నగుమొగంబుల జిగిబిగిమిగుల సొగసుగులుకు ముగుదగములు మగలకై తగిన
యెడలకరుగు తఱి ధగధగమను వెన్నెల గములలో నగులు బొగులునఁ జను మగుడ
ల దూతికలని గణింపఁ దగరని మిగులవగలఁ బొగిలి యసువులు దెగడి వియోగంబు
దగల నిగిరియిగిరి మరల నిగమంబులకుఁ జను యూనజార మానినులును వాటంబైన
వెన్నెలల జాటలలో కాటనధ్వజాని వేళల మాటుపడి లోటుచెందిన నిందిరాపాట
వంబున బోటులతో కూటంబులు నేటుకొనమింజేసి కైటభారిం దూరు వృద్ధజార పు
రుషకోటులును మదనువెతలఁబడి యదనైన వృద్ధత్వంబని యెఱుంగక కచంబుల పలి
తంపు బుష్టికి కుచంబుల నష్టికి జారతాప్రసంగంబు నిర్దిష్టికి కించిద్దృశ్యమాన దృష్టికి
తనువికంపన సృష్టికి విటసంయోగాభావ స్పృష్టికి నిశాపతి ఘృష్టికి వగచు వృద్ధజా
రిణులును శశధరత్వంబులు ద్విజరాజత్వంబునుం గలుగు నిన్నుఁగనువారి కార్శ్యంబేరీ
తి నౌనని తారాపతి నిందించు దూతికా పారసాత్కులునుం గలిగి విటవిటీ మనోభి
మంబై వికాసధామంబై యున్న సమయంబున. 15

క. నగరాజ తనయ దివిభువి, నగణిత ధవళప్రభామ • యంబగు జ్యోత్స్న
న్మిగులఁ బ్రకాశమునఁ దనరు, మృగధాముని గాంచి బలుక • మిన్ వెతనొందెన్.

క. అంతం జంద్రాశ్రిత భా, త్యంత క్లాంతాద్రి సంధ • వానన రుచిదా
నెంతేఁ గనుఁగొని యందొక, యింతినుతులఁ గుముదవిభుని • నిట్లని పలికెన్. 17

తే. వసువులు కళలు గల్గు న • వారితముగ, రాజవే కావు రాజాధి • రాజవీవు
హరికి బావవు క్షీరాబ్ధి • కాత్మజుడవు, సిరికిఁ దోబుట్టు వహహా! వి • శేషమిది.

సీ. కువలయంబు ప్రకాశ్తి • గొనునె నిన్ననకున్న, నీవెల్గు లేకున్న • నిఖిలమునకుఁ
జీకటి పోవునే • తొలఁగి నీకరముల, నీకున్నను జకోర • మెటు బ్రతుకురా!

నిన్నుఁ గాంచక యున్న • నీరధి పొంగునే, నీ ప్రకాశించునే • నీవు లేక
యాహ్లాద కరుఁడని • యనరె నిన్లోకంబు, లతనునకు సహాయ • మాదుగాదె
వలువ జనముల కిడిన యు • న్నంబు వలన, మరణమును జేసె వారిక • మర్త్యకోటి
నీసుధను దిని జరమృతిఁ • బాపి రనఁగ, దాని జేత హెచ్చె శశియని • రీసు మిగిలి. 19

తే. కింకచేఁ బంకజాక్షుల • పొంక మణఁచి, కొంకకను బింక మొప్ప వి • శంకటగతి
వంకిలిగ వంకరలు వేయు • టొంకువగుదు, శంక నీకింక లేదు శ • శాంక చూడ. 20

క. భూతేశ శిరోమణి వ • క్రాతి భయాపాది విషధ • రాధ్వగమన వి
ఖ్యాతి కుముదాప్త నీవిప, రీత ప్రథఁ జూచి మెత్తు • రే పద్మాక్షుల్. 21

క. క్రమముగ నమృతాఖ్య ఫణివి, షమునకు దుత్తారమునకు • స్వర్ణద్రుమనా
మము మీలక నిమిషాఖ్యయుఁ, గ్రమసతులకొనర్చు నీకుఁ • జంద్రాఖ్యతగన్. 22

క. వేరొక సతి శశిఁబలికెను, సారస జాన్నమునఁ బ్రజలు • సప్రజాలు భవ
త్సార సుధాన్నము గొను సుర, లారూఢిగ నప్రజాలు మ • హాత్ముఁడ వెకదా. 23

ఆ. మరుఁడు హరికొమరుఁడు • మంజుల కుసుమ తో
మరుఁడు విటసమరుఁడు • మార్విక్రుద్ధ్భ
మరుఁడు సోమరుసు వి • మానత సన్నుతా
మరుఁడు గల్గ వేర • మాటలేల. 24

సీ. భువి పుణ్యకాలమై • పొలుపొందె మకరంబు, నీధ్వజ విఖ్యాతి • నేర్పదేమొ
భర్గుని తలకెక్కఁ • బద్మారి నీదగు, మాతుల సామర్థ్య • మహిమ యేమొ
కవికి నుచ్చగృహంబు • గానయ్యె మీనంబు, నీకేతనఖ్యాతి • సోకనేమొ
రామ స్మరణచేత • రంజిల్లె శుకములు, నీరథం బైనట్టి • మేరయేమొ
యట్టి మకరేందు మీన శు • కాళి మగువ, నక్ర భూషానవ సుశేత్ర • నవ్యవాక్య
భూరిమిత్రి తగఁ జెలిఁ • బోరివేర, వీరనగధీర లక్ష్మీశ • మార మార. 25

తే. పూలపాగా తలను దేరఁ • బూలదండ,
మెడను బొలుపారఁ గవచంబుఁ • దొడిఁగి మీర
వడలు నినుఁ జేర నీబోటి • కలఁగె నార
మనుప విడిరయెర లక్ష్మీశ • మారమార, 26

క. ఇప్పుగిది సన్నుతించిన, నెప్పటివలె నగజవిరహ • మేర్పడి యున్నన్
దప్పరమై ప్రీతిఘామతి, యుప్పతిలఁగ మరలనొక్కతె • యువతివచించెన్. 27

తే. ప్రీతిచేఁ బుండరీకాక్షు నాతివనుచు, మాతలోదరి నుతిఁజేసెఁ • జేతమెడలి
యాతనికి నీకుసరివాని • భూతలమున, ఖ్యాతి గజమశ కాంతర • రీతిగాదె. 28

తే. తాత యన్యజాతిస్త్రీల • దారఁ జేసె,
నత్తవాలుగా వరియించె • నరయుదండ్రి
మతిదొలంగి తిరుగఁజొచ్చె • మాతధాత్రి
నెన్నఁ జిక్కెను నీవంశ • మున్నయెడల. 29

వ. మఱియుఁ గొమ్మమెకమ్ము నడకగల యిత్తమ్మికంటిపై నీతమ్ములమ్ములు వమ్మాగదా యిప్పికవాణిపై నీచివురుకటారులు వెలవెలబోవుగదా సారసార వాగ్వేణి కాకోదరంబులయెడ నీకీర మలయానిల రథంబులు దారిఁజెడి తిరుగుడుపడుఁగదా యీచేడియ వేడియూర్పుగాలుల నీపూలవిల్లు తూఁగుఁగదా యీకాంత మొగమింత జేసిన యెడ నీమాతులుండైన చందురుండు నిస్తేజుండౌనుగదా యీసుందరాంగి సందర్శనంబున నీకనంగత్వంబు సార్థకంబౌనుగదా నీనిందాసముద్రంబునకుఁ బారంబు గలదేయని మఱియును. 30

ఆ. అంగనాధిమాన్ప • మంగళమ్ము లొసంగ, రంగుమీరు చిన్ని • నింగిచూలి
పొంగుచుండఁ గమన • మంగజుఁ గొనియాడ, వెంగళులము గాక • సేంగితులము.

వ. అని తెమ్మెరల నుద్దేశించి. 32

క. పాలతులు మగలును సౌధ, స్థలముల నన్యోన్యరతుల • సమయంబుల నం
దులకేఁగఁ దచ్ఛ్రమోదక, ముల నార్పఁగ నీకతగు ప • ములు నీకౌరశే. 33

శా. సారంగంబు భవద్భయంబనుచు సా స్త్రం • బాణియందుంచి య
త్తారావల్లభ శేఖరుండు ముదమొం • దన్ బూచె నీన్యంకు దృ
క్స్వరపేక్షణ మొందె నిమ్మగువ రై • క్యంబిక పీరిద్దరిన్
ఘోరానంగజ బాధగూర్చినను ద • గ్గుల్మీకు రాకుండునే. 34

సీ. సురలకు విహరింపఁ • దెరవయ్యె నీతండ్రి, ప్రాణిరక్షణమునఁ • బరఁగితీవు
రాముకార్య ధురంధ • రతఁబూనె నొకపట్టి • ఘోరవైరులఁ గూల్చెఁ గొడుకుపట్టి
శుచితచే నిలపరి • శుద్ధుండు తొలిపట్టి, యతని భూతముజేసె • నతనిపట్టి

యిలను బోఁడిమిఁగఁ బరఁట • నిచ్చె నాసతిపట్టి, యొగిఁ గౌరవులనోర్చె • నొక్కపట్టి
గాన మామానినికిఁ జెత • మానుప్రమన, నానెలఁత వెతలగ్గమై • మానకున్న
మానవతి యెూర్తు కప్పవ • మాను నరసి, పూని దూషణోక్తుల కస • మానగతుల.

కం. దానవి కోడలు కుసుమఁడు, దానవుడౌ జారదార • తనయుఁడు కపియౌ
నూనులు కూఁతులు రోగియుఁ, గానని కనువాఁడ నీకు • గర్వంబేలా. 36

తే. ఒడలు నుసువు నిల్కడ కనఁ • బసుటలేని, జనుని నిసుగడుసులవిడి • స్త్రవమునింద
పడతి వడిఁజేసె మంచిదా • విడిది వెడలి, యడవి నసుమను నడలిన • కడిదిగాదె.

ఆ. లేడి వాహనంబు • పేడివాఁడొకపట్టి, వేడి వాఁడు సచివుఁ • డాడిపాడు
చేడె మనుమరాలు • బోడి నీ వాడిని, న్నాడి యొగ్గులాడి • వేడనేల. 38

కవిరాజవిరాజితము.

అని శశి పుష్పశ • రానిల పోత మ • హానుతి నిందలఁ జేయఁగన
క్కనకలతాంగి క • ఖండపువేదన • గాగభయంబడి యొయ్యనఁ జ
య్యన విరిశయ్య నొ • యారిని జేర్చి న • యంబున వేదనలారఁగ వీ
వనలను వీచిరి వారిజనేత్రలు • వారిత హృద్గత యాతనపోన్. 39

సీ. కెందొగరేకులఁ • గందోయి డాయించి, చెక్కులఁ గప్రపు • ముక్కలొత్తి
తమ్మిరేకుల మోము • తమ్మిపై నడరించి, పొర్లతం దామర • తూళ్లగట్టి
[illegible]తొడల • నడరించి మిక్కిలి, చన్గవ పూలగు • చ్ఛంబుల నిడి
వాతెరపైఁ గాలి • వన్నె లేజిగురుంచి, కరములఁ జెందమ్మిఁ • గదియఁజేయ
విరహకారక మారుస్త • వితతి యాటఁ, బడతి వేదన బలువయ్యెఁ • బ్రాఁతయింటి
గోడ నతుకడఁ బోవుపూఁ • బోడిపైని, దూలములతోడ నాయిల్లు • గూలుకరణి. 40

వ. అంత. 41

తే. కమలములు నిక్కెఁ గల్వల • గములు ప్రుక్కె
దమము ముసిచెక్కెఁ జక్రము • దెంబుఁదక్కె
లేఁటిగమి తక్కెఁ దారల • తెలివినొక్కె
వెలసె రుచిరేక్కెఁ దూర్పున • వేఁగుచుక్క. 42

కం. [illegible]పాకర [illegible] ప్రోషితపతికేలి రేయి • పూబోణిమణి
[illegible] నవ్యోఢ్యమయ్యె • నోగిఁ జారలఁటన్. 43

సీ. ఘూకముకా విరహారంబు • నకు రెట్టిగావించ, బహుళమా కృకవాకు • భాషణంబు
చక్రవాకముల కు • త్సాహంబు గాఁజేసెఁ, గమల నిర్యాతి భృం • గస్వనంబు
వెలయఁ బ్రాతస్స్నాన • విధి విప్రులకుఁ జెప్పె, నిబిడమౌ వాయస • నిస్వనంబు
ధరణీజనుల దంత • ధావన విధిఁ గూర్చెఁ, గొలఁదివిారంగ ది • క్కులనరుణిమ
సదన సమ్మార్జ నాది సం • స్కారవిధులఁ, గానఁగాఁజేసె ఘనకపో • తీ నినదము
బ్రిదములు సుదతుల చీరెల • యొదవు బెదరు, గదురఁగాఁజేసె వాకిళ్ల • నొదవు తెలివి.

సీ. హరిదిగబ్ధి కరగ్ర • హణ వేది గారోద, యము నిశాభవ్యాపీ • తమువళత్తు
ఖమ్ము రతోల్లాభ • కాయమాన ముఖగ, పత్రికా సత్తోరణ • ప్రతతి నీల
కంఠధ్వనులు వీర • కాహళరావముల్, తతపక్షినినదవా • ద్యములు భృంగ
సంభావనా ద్విజుల్ • చక్ర వివాహప, తులు కౌశ్యపి పురోహి • తుండుగాగ
గల్య భాలవరుని దివా • కన్యఁ గూర్చి, హారతులొసంగ దిజ్ఞలా • స్యాకరదళ
శతమణీ దీపవర్తి కాం • చన సుపాత్రి, యన సహస్రకరుఁడొప్పె • నంబరమున.

వ. మఱియు నిప్పాటున నమ్మేటి వెలుఁగు లేటదక్కి తేటకెక్కి ప్రాత్కూటి నాట నాటవాటులని పాటవంబున నూటిదప్పి నీటుకొప్పి పాటుగతుల నాటలధాటి కోటమిలేక పరువులిడు లీలాఘోటకంబులును హాటకాభరణలై దీటుకొలుపు యంత్రమాటల చాటుగతులు గలిగి దాతువుల పాటిలు కూటుల సాటినొందు క్రీడాగజకోటులును నిరాఘాట వ్యాటీక తోత్రికకోటీరంబుల సుమనస్సుల వాటి పాటిత మరందకూటంబులై పాటలిత లలాటంబులై యామనివేటకాఁడు బైట మనోమృగాఖేటంబునకు బోటొగ్గిన మాటులనం బనవి యాటలపాటల నీటుల నొందు తేటులును విటాంగపు బోటి మనఃకాలకూటంబులై పాటీరసుమ వాటికా పేటికల నూటియున్న తావిస్తామ్మునంగొని నటనాపాటవంబున బోరాటనంబుగాఁ గోటరాగారంబులు దూఱ బూటకమ్మునఁ గొన్న సొమ్ము స్వీయంబౌట కాటనధ్వజాండు లోటుకాఁరసి కానింబట్టఁబంపు పోటుబంటులనఁ జెలంగు తేఁటులకందక మంజరీహాటక కవాటంబులు దీసి దాటుచున్న పిన్ననీటి తాతలతో మెలంగు పూదోటలును వాటంపుగతుల సేటుకొన్న ఘరాటంబుల కాటప్పైన శృంగాటకంబులుగల నవ్వీట నుమాధవధాటిచ్ఛందత వాటులను బోటు లాందోళమానమానసులై యున్నంతఁ గాటీరసభీరినటీ విస్ఫురత్తాటంకగంటార్భటీ కాసుంభ శాటికాంచిత సత్కటీ ముక్తాలలాటికా ననసత్తటీ సౌందర్య చేటికా

జన సంకటీ లావణ్య ధాటికా స్వాతీకుటి యని యెన్నంబడు శోకపు బుద్ధిమద్వయ
స్వా వధూటీ యుపలాలించి యప్పాటుగాంచి కైటభారి మదింపేరోపని యిట్లనిరి.

క. ఈకాంత కాంత దోడ్పడ, శ్రీకాంతుఁడె చాలు దేవ • శేఖరులగు భా
షాకాంత శచీకాంత ది, క్కాకాంత ప్రముఖులైనఁ • జాలరనివెసన్. 47

తే. పగలు తోఁగలమగని • నగఁదగు మొగమున
నగలు బాగులున నయ్యాళి • మిగుల నగవ
సొగసు దగిలిన మగటిమి • మిగుల నగజ
నగధరుని తోఁడి మగువ లె • న్నగనుతించ. 48

ఉ. నన్నిటు సేయునీవుఁ బగ • నా పగవాపగ నాపగల్గుదే
వన్నిగ సన్నుతింప విన • వా వినవా వినవాతివాస్యమై
మన్నన సేయుచున్న ఘన • మా ఘనమా ఘనమానదేవ గో
తన్నిమఁజాల నేర్చఁగన • రా గనరా గనరా భజింపఁగాన్. 49

చ. మెఁనసి తలంపవిట్లు ఘన • మో వినమో మనుమోదమంది ని
న్నను నుతులుసేయువారిఁ దగ • నో పగనో వగనో తలంప విం
కనుఘనులెల్ల వేమరొవఁ • గా వినఁగా మనుగావలెదె ము
న్నినుతి జనాళి నీమనల • కే గలవే యిలవేల నీవాఁగిన్. 50

వ. ఇట్లు నుతించుచున్నంత. 51

చ. ఘన మణిరత్న ఘంటికల • కాంచి నితంబముపై ఘణంఘణ
స్వనమునదేరఁ గంఠమున • వజ్రపుఁ బట్టెడ కాంతులూర మే
ల్పనుపడి రాగిడీ మణి వి • భాసితమై దగు చంద్రవంక కాం
చన మయు చంద్ర సూర్యులు వి • శాల రుచి న్దనరార నాఁదలన్. 52

ఉ. కంతుని సాయకమ్మన ని • గన్నిగ కస్తురి రేఖ భ్రూముఖ
ప్రాంతమునందు రాజిలఁగఁ • బాపట బిందియలున్ ధగద్ధగ
త్కాంతుల మోముపైఁ జెరఁగఁ • గాంచన దీప్తుల చేరుచుక్క య
త్యంతము ఫాలమందొరగ • నందము గా నెలవంక తోడుతన్. 53

చ. అలఁదిన పుష్పతావి మురి • సానుటకై యుడురేగ సత్ప్రభా
కలిత పదంబునందు ఘుమ • ఘుమ్మన మండలు మ్రోగఁ గర్ణ భూ

షల బలునైగ నగ్యమౌ పా ♦ సంగి మహాద్యుతి దేగ మేలి స్వ
ర్ణ లలిత కంకణంబులు ఝ ♦ ణంఝణ నాదమునీఁగఁ జేతులన్. 54

చ. కుచముల బల్పు కంచులికి ♦ గొప్ప బిగింపును మించఁ జంద్రహా
ర చయము రమ్మునందున ద ♦ ళత్తళ కాంతుల నించ వెల్లనౌ
ప్రిచురపు పాగడంపు కటి ♦ పై లలి చంద్రిపు రంగు జీబు మే
లు్రిదులను గాంచ బాహుపురు ♦ లున్మణిదీప్తుల నెంచ సందిటన్. 55

క. ఈరీతి హొయలు దేరఁగ ♦ నారామామణిని గూడి ♦ యావారి బహు శృం
గార గతులఁ జరియింపఁదు ♦ పారాచలజాత వినుతి ♦ సయ్యన రాఁగన్. 56

సీ. నుడిపను వడుపున ♦ నెడనెడ కనుదడ, దడ యురువడి యొడ ♦ గడు నిగుడఁగ
చిడిముడి పడునని ♦ జడుపున దొడిదొడి, వెడలిన గడగడ ♦ యొడల దరఁగ
నెడనెడఁ దనువువెం ♦ బడిబడు చెమట పెన్, జడిజిమ్ము బెడగు న ♦ ల్గడ దడియఁగ
వడవడ వణకుతో ♦ వడివడిఁ బుడమిపై, దడబడు నడుగు సం ♦ దడిబడయఁగ
విడిగ|నడరెడు తురు ♦ మడలిన బొట్టుతో, జడిమ గడగి కలిమి ♦ పడతి గడగు
మదుపులడగ బోడు ♦ మృడుని చెలియనుతి, నొడబడి బలువిడి గ ♦ రుడహాయుండు.

సీ. జిగిబిగి మిగులగ ♦ నగుమొగ ములదగు, ముగుద గములు దెచ్చు ♦ ధగధగ ధగ
నిగనిగ గాఁబైడి ♦ తొగలమగని రాల, మగరాల మయము గా ♦ దగచు నెగడ
నగుగిన్నెల దెగల ♦ నగరుచ స్మృగమద, స్థగిత చందనము తో ♦ భగన వలఁద
దగులు బొగులులను ♦ మగువలు సొగసుగ, ధిగధిగ కంకణ ♦ దీప్తి వెలుఁగఁ
దగిన చామరంబు ♦ లొగివేయు నొల్లండు, దగఁ గలంగి యున్నఁ ♦ దగ గలంగఁ
డగజ మగనిబాపి ♦ నొగులున బొగల న, య్యగజ వగపు దిగువ ♦ నగధరుండు. 58

క. పలికెడి తతిఁ బలుకక మఱి, పలుకక యున్నయెడ మిగుల ♦ బలుకుచుఁ గలగా
బలుగా వెలవెలగావిల, విలగా వెలలేని వెత ద ♦ విలి కలవిలగాన్. 59

క. ధరచాప ద్ధరణకృతాఁ ♦ దరుడై, యారావ భీమ ♦ దరుఁడై స్మర సుం
దరుఁడై సద్బ్రహ్మాండో, దరుఁడై హరి గగనగతిని ♦ దా నరుగునెడన్. 60

క. హాహేతి వ్యాహారము, హాహా హూహూ ప్రముఖ మ ♦ హా గంధర్వ
వ్యూహా పంచీ నినదము, మాహేడ్వాహన కథాక్ర ♦ మము నథ మడరెన్.

సీ. ఖేలా హృత స్వర్ణ ♦ చేలా గ్రకర రమా, నీలాల కామణి ♦ నిలిపి నిలిపి
సాలావళీ సౌధ ♦ జాలాంతరాలోల, బాలామణీదృష్టి ♦ బరఁగి పరఁగి
శ్రీలాలి తార్థేందు ♦ ఫాలా సమేత ది, క్పాలాఖిలస్తుతి ♦ బడసి పడసి
కీలాలగ చ్ఛక్ర ♦ లీలావిల ద్విష, త్తూ లావళిని బార ♦ దోలి తోలి
యచల తనయా చిరస్తుతి ♦ ప్రచుర రచిత, రుచిర వచన నిచయసుధా ♦ రచన నలరి
ఖచర నుతినేగెఁ బితృకాన ♦ న చరపురికి, విచలితాఖిల భక్తార్తి ♦ విష్ణుమూర్తి. 62

వ. ఇవ్విధంబునఁ గలువలుచెలి తెలివెలుగున మలినంబగు నలినంబురీతి హృన్నలంబునఁద నచెలికి విలవిలఁగ నెలవుకొని మెలఁగు బలువగు కలక పొలుపున గల యలయిక కల విలలు పొలయులుకల చెలువున వెలువరించి వెలిదిప్ప యల్లునివలెఁ దిప్పజేర నాప్రోల గల చిలకల కొలుకులు చిలుక వజీరు పూములుకులనఁ దోడి కలుకులతో నిప్పులుగుల దొరకొతు పలుకుల వెలఁది చెలువుని గన్న బలుదొరయని వెలవలనిగుణంబులు గ్గడించి వెన్నెల మొలకలవలెఁ గలకల నగవుల నిట్లనిరి.

తే. సామి సామేను చేకొన్న ♦ రామ పొగడఁ
బాము నగదాల్పు దేగ ని ♦ మ్మామ మామ
లేమరో రాఁగఁ గుక్షిలో ♦ వాములగుచుఁ
దామరస జాండములు బ్రోయు ♦ నేమి కంటె. 64

మ. అలమాణిక్య కిరీట మంగదములున్ ♦ హారంబులు న్గండలం
బులు వక్షోమణి స్వర్ణ రత్నవలయం ♦ బు ల్ముద్రికల్ నూపురం
బులు కౌశేయ పటాది దాల్చి మురిపెం ♦ బుంజెందు నిమ్మేటినిం
గలంకరీ కనుగొంటె లోచన మనః ♦ కౌతూహలంబయ్యెడిన్. 65

తే. శ్రీనివాస మూర్తి ♦ శ్రీనటు దించుట, మంచిదేయనుచు వ ♦ చించె నోర్తు
శ్రీనివాస మూర్తి ♦ శ్రీనటు దించుట, మంచిదే యనుచు వ ♦ చించె నోర్తు. 66

సీ. చూపు గ్రొన్నన విల్తు ♦ తూపు నందము మించు, రూపు చిల్కవజీరు ♦ నేపణంచు
నవ్వు దట్టపు తెలి ♦ పువ్వునెవ్వగ నుంచు, మోవి తేనెల సుధ ♦ బావివించు
మోము కన్నుల విల్తు ♦ మామ నాపాదించు, జెక్కులద్దపు సిరి ♦ నుక్కడంచు
ముక్కు సంపెగ విరి ♦ మక్కువచే నొంచు, గుత్తుక దరమును ♦ నొత్తిగించు

చేతనా చేతన సృష్టి ♦ బ్రీతిఁజేయు, ధాత యాతని నాభి సం ♦ జాతుడయ్యె
శ్రీతరుణి యాతఁడే నాతి ♦ చేతఁబూను, నాతలిరుబోణి కనలోక ♦ మాతగాదె. 67

క. శిల నాతిఁ జేసెఁ గరివెతఁ, దొలఁగించెను బోవనడఁచె ♦ ద్రుపదజ కార్తి
న్గలకుబ్జను సుందరియగా, జలజాక్షి నొనర్చె నితఁడు ♦ శౌరియె సుమ్మా. 68

మ. వనజాతాక్షుఁడితండు దాశరథియై ♦ వైదేహికై ఘోరమా
ననిలో రావణుఁ ద్రుంచి పుష్పక విమా ♦ నారూఢుఁడై తొల్లిటన్
జనుచో వానర వైత్య కామినుల వాం ♦ ఛ న్బిల్వఁ దోనేగిరా
మనలం బిల్చిన నేగమా హరిదిసు ♦ మ్మా పక్షపాతం బొగిన్. 69

మ. తముబల్మిం జెరబట్టి పాలునవనీ ♦ తంబాజ్యము ల్బెర్గులు
బ్రమణీనీతనయుండు ద్రావె దినేఁడా ♦ ర్యంబొప్పగానంచు బ్ర
త్రక్రమముం దెల్పఁగ గొల్లచేడెలు యశో ♦ దంబల్కి రస్మన్నిశాం
తములం దట్లొనరింపఁ దెల్పుదుమెత ♦ త్తత్కార్య మంచెన్నగాన్. 70

క. తనముఖశశికై తత్పుర, తనుమధ్యాం బక చకోర ♦ తతి రాఁగావ
చ్చెను శౌరి హరాంతఃపుర ♦ మునకు హరాంతఃపురంబు ♦ ముదమునసెదురన్.

సీ. కమలామనోనీల ♦ కంఠ నీలాపద,పదరమాజిత శత ♦ పత్రవిభవ
భవధాతృదేవ ది ♦ క్పాల స్తుతి విశేష, శేషకులారి ప ♦ క్షిప విమాన
ఘాన ధనోగ్రారి ♦ మాన ప్రమథన ధ, నాధిప సమభాస్వ ♦ దతివితరణ
రణరంగ వినిహత ♦ రక్షోవనీరాజ, రాజమానైశ్వర్య ♦ రాజమౌళి
మౌళి మణిరాజి జితనభో ♦ మణి వరకర, కరసరోజ నిదర్శిత ♦ జ్ఞాన ధామ
ధామ పిహిత త్రిలోకారి ♦ నామయనుచు, వనజ నయనుని మనమున ♦ వినుతిఁజేయ.

తే. మంద్రనుతివాక్యముల నచ ♦ లేంద్ర భవ య,తంద్ర మానసనియమయ్యె ♦ తనుభజింప
సాంద్రమగునత్తరుణికో రెక్క ♦ సంద్రమునకు, పేంద్రుడుసుచంద్రికాతత ♦ చంద్రుడయ్యె

వ. మఱియు ముకుందుండు తనలోన. 74

తే. లేఁడుతనచెంతఁ బతిరాక ♦ జూడుమనుచు, వేడుఁనుమసన్నుతులచేత ♦ బాడునన్ను
జాడుమాయలఁ గఱపక ♦ వాఁడు పాడు, గాఁడుశర్వుండు వేవేగ ♦ రాడునేడు, 75

తే. కాహళం బూను వేషంబు • కమలజునకు
తాళకాని వేషంబు త్రి • దశ విభునకుఁ
బెద్ద దాసరి వేషంబు • పేర్మిఁ దనకు
వెలయఁ గనక భూషాంబర • వేషి యగుచు. 76

సీ. నడిచెనా మణిమయ • నానాభరణ రుచు, ల్మిత్రాత్రిజులకు మిరు • మిట్లుగొల్ప
గదలెనా ఘంటికా • ఘణఘణా త్కారంబు, శేషాహి చెవులకుఁ • జెవుడు సేయఁ
బరుగెత్తెనా తమ • చరణికి నెగయునో, యని సురలకు బెగ • డానుచుండ
నాడెనా యాటయం • ద ధికనైపుణిఁ గాంచి, యచ్చరలకుసిగ్గు • హెచ్చఁజేయు
నగధరుఁడు మేళమున నేత • యగు కతననొ
తాళగాఁడయి యింద్రుండు • దగు కతననొ
యబ్జజుఁడు కాహళంబూద • నగు కతననొ
తగిన గతినొప్పె గంగిరె • ద్దగుచు నంది. 77

తే. కాహళము చంక ఘంటిక • కరము వంక
వేణు వొకమ్రోల మోమున • వివిధ లీల
మించు తిరుమణి బొట్టుచే • న్నిసకట్టు
తరుణి మంజీర మేక పా • దమునశౌరి. 78

తే. మీసమున నాసికామణుల్ • మించి యాడ
దాసరుల వేసములఁ దాల్చి • వాసవాదు
లోసరక మేళమునను గ • జాసుర పుర
భాసుర నృపాయనమనఁ జా • పట్టి నడువ. 79

వ. ఇవ్విధంబున శ్వేతోక్షిప్త తరంగంబులును నూర్ధ్వ పుండ్ర ఫేనంబులును వాద్య ఘో
ష ఘోషంబులును వాద్య నగంబులును కాహళ సర్పంబులును ఘంటా కచ్ఛపంబు
లును వేణు మచ్ఛంబులును ఢక్కా మకరంబులును హారమణి మణులును నానాభూ
షణ జలజంతువులును మాయా శైవాలంబును మనోభిప్రాయ గాంభీర్యంబును నీలకం
చుక ప్రబోధకంబులునుం గలిగి బలిమలల్లునికై దైత్యమల్లుని వీధీ మతల్లిక నరుగు న
ల్లునింబోడ వెల్లువయగు కోలాహలుల్ల సిల్లనేతెంచు సరిద్వల్లభుండన మేళంబు దన

వెంట రాఁగ వారిజాక్షుండు ధాత్రీజన పవిత్రంబులు నైన విచిత్ర చరిత్రంబుల రా
త్రిచర గోత్రజాలు బెదర బంగరు రంగులు పొసంగు మైమెఱుంగు హొరంగు కనుం
గొను వారు చెలంగి కలంగి తలంగక నిలఁగఁ దాముంగలరై రక్షో గృహంబు జాడ
నరుదేర సార తారహీర హారలగు నారీమణులు తోరంబులైన కోరికలు చేరుకొనఁ
జూచుచున్నంత. 80

శా. ఘంటా కాహళ శంఖ దుందుభి మృదం ♦ గ ధ్వానముల్ హెచ్చి మి
న్నంట న్దత్పురి రాజ మార్గమున నా ♦ య్యారంబు దీపింపనా
వెంట న్వచ్చెడి దంభవేష హరిఁ జా ♦ వీణ్యంబుతోఁ గాంచె ము
క్కంటి న్గద్దెన నుంచు మేటి యనురా ♦ గంబుత్కటంబై తగన్. 81

క. శుంభ త్సంరంభంబునఁ, గుంభిదనుజుఁ డపుడు చూడఁ ♦ గూరిమి నటనా
రంభుండై రక్షస్సభ, నంభోజాక్షుండు శంఖ ♦ మత్తఱి నొత్తెన్. 82

వ. ఇవ్విధంబున శంఖంబొత్తి తనమేళంబు సందర్శనాగత పురచోళీ చూళీ కేళీ సుమ
మాళీ మధూళీ భృంగాళీ గీత పాళులతో వేణు వీణాది ధ్వనుల దితిజాలకు హేళి సే
యఁ దన్మేళియై బలుమాయల గలపక దైత్యు బలంబు కొలఁది తెలిసి కలసి
యలసి సొలసి బళిసి మెలసి వలసి విలయింప నలువకు నలవి గాదనుచుఁ గిలకిల నగి
కిలికించిత రసంబు జిలుకు ముద్దుగులుకు బలుసుధ లొలుకు పలుకు లలుకఁ గలకలంబు
నఁ గైవారంబు వెలయించి ఘోటీ ఖురకోటీ పుటపాటిత శతకోటీ వ్యాటీక బలాట
న రిపువాటీ రణధాటీ పాటీగ పరాగారీ వధూటీ కుచశాటీ కోటీర వికంపన పరిపాటీ
జయధాటీ యను జయజయ శబ్దంబులం బొగడి శారద నీరద పారద శారదా శా
రాప తుషారామృత ధారా ఘన సాహోన్నత హీర క్షీరాంబునిధి తుషారాచల నీర
పాణి సౌరఝరీ సునాసీర కరి త్రిపురారి పురారి గిరి గజారి దానవారి తరులనంబరఁగి
నితాంత శ్వైత్య భావంబునఁ దద్యశః కాంతా తిలకంబు కకుబంత విశ్రాంతిం బొన
ర్చెనని చిత్తం బుత్తలపడం జేయుచు వేణు కాహళాది ధ్వనుల నృత్తంబు సే
యునంత. 83

సీ. ఒకచోట నాట సే ♦ యొకచోట పాట యొం, డొకచోట మాటదా ♦ మొక్కటయ్యె
నొకచో నొయారు సే ♦ యొకచోగతులకాదు,లొకచో జతులతీరు ♦ లొక్కటయ్యె

నొకచోటఁ దాళంబు • లొకచోట మేళంబు, లొకచోటఁ బాళమై • యొక్కటయ్యె
నొకచోటఁ గంతువే • యొకచోఁ జెలంతులో, నొక్కచోటరంతుదా • నొక్కటయ్యె
హెచ్చి దాసరు లొకగంగి • రెద్దుఁ దెచ్చి
వచ్చి యాడింపఁ జూపర • కిచ్చ మెచ్చ
లచ్చి చెలువుడు సురలతో • వచ్చి నంది
నిచ్చ నాడింప నచ్చెరు • వేరికిడదె. 84

తే. మెచ్చితిని మిమ్ము మీకోర్కె • లిచ్చెదనని
మచ్చికల రక్కసుఁడు బల్కె • లచ్చి మగఁడు
నచ్చెరువు దోఁచ నీనంది • మెచ్చి యాడె
నెద్దుగా దాని కోర్కెల • నిచ్చి పుచ్చు. 85

తే. తనదు హృదయంబు లోనికిఁ • జని హరుఁగను
మనుచు నందితో నాదైత్యుఁ • డనఁగ నంది
వడిగ లోఁజనఁ గంఠంబు • వ్రస్సి వాఁడు
నొచ్చ హరుఁడాత్మ గిరికినై • వచ్చెనంత. 86

క. అంతట దంతురతాంత దు, రంతా యాసాధ్య తప్త • రాంతిక కాంతా
స్వాంత నివసద స్వంతక, సంతాపము శాంతి సేయ • సంతస మొదవన్. 87

ఉ. శారద నీరదంబు పయిఁ • జంచల భాతికటిం బిశంగ మాం
జీరమ యొప్ప దేవ సర • సీ సిత వారిజ రాణ్మ రాళ రే
ఖారుచి రీతి జన్నిదము • కంఠమున న్దైదఁగప్ప వీపునం
న్జైరిన వ్యంతుకృత్తి శశిఁ • జెందు కళంకము రీతి నొప్పఁగన్. 88

ఉ. తూరుపు కొండ దెళ్ళి ప్రభ • తోఁ జరమాద్రికి సెగు పోలి ము
న్నారి పదంబు మీఱి హర • శైలము జేరుటఁ గాన మెన్నఁడీ
క్కారణ మేమటంచుఁ బ్రజ • గాంచ మహాప్రభ నింగినుండి వే
నారదుఁ డేగుదెంచె నగ • నాథ తనూభవ యున్న చోటికిన్. 89

క. ఘన వాగ్వృత్తి తరీవర, ముని శిశ్రీక థాబ్ధి దేలు • మునులను మూతుం
డను నాపతి పశ్చాత్కథ, యను జలనిధిఁ జాక్కథాని • లాహతి ముంచన్ 90

క. శమిత మహా సురజాలా, సుమశర నిభ దేహలీల ♦ సుందర చేలా
కుముద ప్రియార్ధ పాలా, కొమర పురీపాల వేణు ♦ గోపాల హరీ. 91

తోటకము.

సనకాది మహాముని ♦ సన్నుత స, త్కనకాంబర సంవృత ♦ గాత్రరమా
వనితా మతివారిజ ♦ బంభర స, జ్జన కల్పక దాస వి ♦ శాల కృపా. 92

మ. గరుడ శ్రేష్ఠ విమాన మాన ఘన సం ♦ గ్రామైక నాశంకరా
కర మూలక్షితి చక్ర చక్ర హత ర ♦ క్షస్సైన్య పాళీ శరా
శర తారేశ పయోబ్ధి కీర్తి పిహిత ♦ స్వర్లోకలోకాపరా
పరమ శ్రీ విభవాభవ ప్రబల క ♦ ల్పా కల్పనా సుందరా. 93

గద్యపద్యము.

మ. సరసాశ్చర్య చరిత్ర కీరవట వం ♦ శ క్షీరవార్ధి క్షపా
కర నారాయణ సూరిరా డ్రచిత మాం ♦ గళ్య ప్రబంధా ధిరా
జరమా భర్తృకథా గణోదయ విశే ♦ షాఖ్య ప్రబంధంబునన్
హరి చాతుర్య కథా విలాసము ద్వితీ ♦ యాశ్వాస మింపొందెడిన్.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

శ్రీమద్గురుభ్యోనమః.

గణోదయము.

తృతీయాశ్వాసము.

క. శ్రీలాలిత కోమర పురీ, పాలా సోమార్ధ సదృశ ♦ ఫాలా కరుణా
శీలా వైరిజన ప్రతి, కూలా మునిలోల వేణు ♦ గోపాల హరీ.

వ. అవధరింపు మట్లడిగిన సూతుండు.

సీ. శిష్టత గాంచి య ♦ నష్ట నైజపరీభా, స్పృష్టి నద్యుతి ఖర ♦ ఘృష్టిధర్మ
దేష్ట యమ్ముని రాఁగ ♦ సాష్టాంగ మొనరించి, స్పష్ట పుణ్యగుణ సం ♦ శ్లిష్ట మునిని
మృష్టాశియై చిత్ర ♦ తుష్ట మణిప్రభా, పుష్టగేహమున న ♦ భీష్టగతుల
నష్టాప దోత్కృష్ట ♦ విష్టప త్రయశిల్ప, స్పృష్టి విష్టరస ని ♦ విష్టుఁజేసి
దిష్ట గతి నిష్ట ఫలదాయి ♦ యష్టమూర్తి, క్లిష్ట తగదుష్ట హృదయ ని ♦ విష్టుడయ్యుఁ
గష్ట మనుమాని రాసుధా ♦ వృష్టి దృష్టి, నిష్టిగా నాకనిష్టత ♦ నిష్ట మిడవె. 3

క. మునివిగదా నియమములకు, ఖనివిగదా కాంచు జనుల ♦ కలుషమణఁప గో
ధునివిగదా నిన్ననుఁ గొనఁ, దనివి గదా మాదృశులకు ♦ దాపసవర్యా. 4

క. కనరాదొకొ వినరాదొకొ, యనువారి కన నర? హరున ♦ కనువా యనుచున్
ద్రెనవారా యనువారును, మనవాడను కొంద్రె శంక ♦ మనవాడలలోన్, 5

క. ఏమీమది నివ్వెఱలే, దా మీకిది యొగ్గుపోచ ♦ దా మీవైనా
నోమీగతి గామీరెను, నామీదను హరుఁడు గనలు ♦ నా మీరెఱుఁగన్. 6

క. అంతా నింతా ననఁదగ, దింతా నంతా నటంచు ♦ నెనదగ దిపుడీ
వంత యనంతంబై నా, పంతై యింతయ్యె నెంత ♦ పలుకుదుఁ దెలియన్. 7

క. అనవిని వనితనుఁగనుగొని, మునిపలికెను గొనకొని మన ♦ మునను దదార్తిన్
మనకనిశము ఘనముగఁ జను, వనజనయను కృపను గనిన ♦ వనజ నయనరో. 8

క. ఇదివినమిది గాదిది తే, దిది వలదిది బాగు జెంద ♦ దిది నగుబాటౌ
నిదియనమిది గనమిదిగొన, మిది యొనగదయిది యొదగద ♦ హీనత ధరజా. 9

క. ప్రాక లనేకములై యీ, లోకంబున గలవు వాని ♦ లోఁగానముగా
నీకాంతుని రాకడలివి, లోకాతీతములు మనము ♦ లోనమ్ము మిఁకన్. 10

ఉ. రమ్మని నెమ్మితోఁ జెలి స ♦ రాగము లెన్నక కినుకచే మతి
న్స్మృతిలేని భర్త సర ♦ సమ్ముగఁ జూచునె వానిపొందు దూ
రమ్మనుకొమ్ము నీపతి శి ♦ రమ్మునకెక్కు విషమ్ము కమ్ముగా
నమ్మకు వాని నెన్నడు గ ♦ నమ్ము వినమ్మి దివమ్ము సుమ్మొగిన్. 11

ఆ. వారణాసుర గర్భంబు ♦ దూర నేమి, కారణము నీపతికిఁ జారు ♦ సారసాక్షి
కోరిక లొసంగు వారికీ ♦ తీరుదగునె, బారె నాతిని మది విషా ♦ హారమునను. 12

ఆ. గద్దరి తనంబు చేఁ బెద్ద ♦ యొద్దు నెక్కు
తద్దయుఁ జరించు పతియెడ ♦ నొద్దిక గనునె
ముద్దరాలరో యీసుద్ది ♦ గద్ద చెప్పి
పెద్ద లిది హద్దనక దిద్ద ♦ వద్ద నీకు. 13

సీ. అతినింద నీమువు ♦ హరునం దిడఁగ నందు, గనలొందు దని గుందు ♦ గందువాని
నెంచఁగా మెయి విలో ♦ కించగా గుణమాల, కించఁగామి గుల వ ♦ ర్ణించఁగాదు
గురులిచ్చుటను హెచ్చు ♦ కొనివచ్చు మదినొచ్చు, పెనగచ్చు లతనిపై ♦ బెంపనేల
యని హితగతిని న ♦ ర్ధాంగి కృతంబైన, దాంపత్య భావంబు ♦ దగులుభాతి
నాతి యీనీతి తొలివ్రాత ♦ చేతఁజెల్లెఁ, దాతనీకు మహానగ ♦ నేతభాగ్య
దాత నీవాతనికిఁ బ్రీతి ♦ కూఁతురవయి, భూత పతిపొందు నొందవి ♦ ఖ్యాతిగాదె

క. చాలుఁజాలును భక్తాను ♦ కూలలీల, బాలుపడి నీవు వ్యధకర ♦ క్రీలజేసి
పీలుకొఱ్ఱరహృదయాను ♦ కూలుఁడయ్యెఁ, గాలుఁడనరాదె నీప్రాణ ♦ లోలునరయ.

సీ. అంచయానరో నీవు ♦ మించిన నుతులను, బంచేషుగురుఁడు మ ♦ న్నించి మది స
మంచిత దయతో వి ♦ రించి శక్రాదులు, సంచిత దివ్య వే ♦ షాంచితులయి
నించి తోడ్పడఁగ నే ♦ తెంచి మేళమున మె, ప్పించి యాటలను వం ♦ చించి దైత్యు

మంచి గాఁ దదుదర • సంచరద్భవ్యు వెడ, లించె నాతండు హ • ర్షించిమించఁ
గొంచె మనియెంచి యిదిమది • నుందుకొని త
లంచకుమి వంచన పతిగా • వించె నిన్నొ
కించుకంతయుఁ గొండగా • నెంచి వచ్చి
మంచు తెఱఁగునఁ దేలె నే • మంచుఁ బలుక. 16

క. అతులిత గతిఁబలికెడి యతి, పతి వార్తలు నిజములైన • పతివార్తలుగా
నతివ దలఁచి ఘనచింతా, తత మానస గా నెఱింగి • తాపసి పలికెన్. 17

క. పల్లవశయ కొల్లగజను, వెల్లిగ నీమదవు పాల • వెల్లిప్ర బలఁగా
నుల్లము రంజిల్లఁగ నీ, వల్లభుఁ డదె యెల్లి యెల్ల • వారల్లసిలన్. 18

క. అతని సమాచారం బిది, యతివరొ యనిసతికి వెతనే • హితముగ మునిసం
తతగతి జితారి బలుఁడై, ఖతలమునకుఁ జనియె గగన • గతతతి పొగడన్. 19

క. ఓగిరము పోరు సతతము, గాఁగలిగిన యోగివరుఁడు • గాగనగతి ని
ట్లాగతి వాగశయానుని, శ్రీగల పోలికను నరుగ • శ్రీగరిమను దాన్. 20

క. ఎనురేగి ముదము గదిరెడి, మదియొప్పఁగఁ దోడితెచ్చి • మానీంద్రుని స
త్సదనాంతర హర్మ్యస్థిత, సదన సువర్ణాసనమున • సాధ్వి నిలుపు దున్. 21

సీ. ఓమునినాథ నీ • వేమెఱుంగవు గదా, యామాధవుని వార్త • ప్రేమ యొసఁగ
గాముల బలము నా • కేమి కొఱంతొసన్, దామరసాక్షుఁ డీ • పీమ నునిచి
సామజ కర్బురో • ద్దామ మహోనుతి, స్తోమంబు చేనభి • రామముగను
వామదేవునిను త • తాక్రమదుఁడై యేగి, యామిపాశన కుక్షి • ధాముఁడైన
హైమవతి దా మొనసిచేయు • సామ వినుతి
భీమ శైలంబునకుఁ జనె • క్షేమ మొదవ
మీమది కెఱుంగఁ దోచిన • యోమునీంద్ర
యామహాత్మ్యం బిటకు రాఁడి • దేమి చెపుమ. 22

క. సతి యీగతిఁ బలికిన యతి, పతి యతులిత హర్షమతిని • బలికె హితవుగా
వితతమతి ధృతి విజిత గ్రీ, ష్మతి వసుమతి ధర సుదతికిఁ • బతి నిజవార్తన్. 23

సీ. మేటియై నీద వ • నాటాంగములు దాల్చె, బుచ్చివాఁడై బలి • బిచ్చమెత్తె
నిక్షత్రముగఁ జేసె • నిఖిల ధరాస్థలి, వాలి నాడల నింద! • వాలి నోలె

ఖ్యాతిని బోనాడి • చేత నాఁగలిఁబట్టి, వల్లవీమతులనుఁ • గొల్లగఁ గొని
మానినీమణి పేరఁ • బూనిన జన్మంబు, పైనెత్తిగా నుండెఁ • బ్రజ్ఞ విడిచి
యెల్ల పుణ్య జనులతోడ • వెల్లిగాఁగ, కొల్లకొల్లగ ననిఁజేసి • నుల్లమగలఁ
బల్లవాధరులను గూర్చె • మల్లడిగొన, నెల్లెడల మీపతికి నిట్లు • చెల్లు నటవె. 24

ఉ. తప్పున నెప్పుడుప్పతన • తప్పని యప్పరమేశు గొప్పగాఁ
జెప్పిన మెప్పుగాదు మఱి • చెప్పని చొప్పది రప్పుపోదు నీ
వొప్పుల కుప్పవౌచు నెద • నొప్పక యాతనిఁ ద్రిప్పఁ దప్పగా
గప్పవశంబె గప్పినను • గప్పునె యిప్పని దెప్పనేటికిన్. 25

తే. అగ్గలిక డగ్గరనివాని • సిగ్గు చెడఁగ, తగ్గు లెన్నుట మనమొగ్గు • కగ్గునైన
నగ్గరుడవాహు నగ్గింప • లగ్గుచెంద, దగ్గి దినువాని తో నైన • రెగ్గుగాదె. 26

సీ. హరి దూషణపు భావ • యతిదోష మీఘోష, వలదు నీకని పల్కి • బడిన బహుదు
ః గాని నీవూని శ్రీ • జాని దాఁబూని సు, హాని కార్యంబులు • వానియున్న
దాన బింబోష్ఠి ని • ధాన సాధ్వివినీవు, గాన తత్పతి నను • మాన మూన
కెద కక్కి గడునిక్కి • మదిచిక్కి నటుసొక్కి, మరివిక్కి విరియుదు • మమత జిక్కి
యొక్కుడుగఁ గోమలులఁ బడ • నొక్కువాఁడు
వక్కి పక్కిని జక్కగా • నెక్కువాడు
రక్కసులఁ జెక్కుమాయలఁ • జెక్కువాఁడు
మిక్కటపు మక్కువుంచుట • నిక్కమగునె. 27

తే. రూపరక నీపగిదిఁ బలుకు • నాపలుకుల, కోపకే కాపణాతి యెద • కోప మొదవు
చూపుచేఁ దమ్ముఁ గనుఁగొన • దాపసుండు, మోపమొప్పని పలుకులఁ • జూపిపలికె.

క. నీపతి గాంభీర్య జితధు, నీపతి ముఖవిజిత యామి • నీపతి శర్వా
ణీపతి దెచ్చెను బహుళశ్రీ, నీపతి తేజమున వాహ నీ పతి దానై. 29

సీ. వాసవాద్యారశల్లె • వాసిచే నెన్నఁగ, లాస వాసాస్యావి • కాస మెసఁగ
దాసావన మహా వి • లాసంబు లేర్పడఁ, గోసు జెందని జయో • ల్లాస మొదవ
దాసిన పతి నెడ • బాసి వేసట నొంది, దోసిలొగ్గుచు గృత్తి • వాస తరుణి
మోసి చేసిన నుతి • నీసు చెందక గొని, వేసంబుచేఁ బెద్ద • దాసరియయి
వాసవాదులతోఁ గూడి • వాసు దేవుఁ, డాసవద్వేషిఁ దెచ్చుట • భాసురగతి
నోసి నీవల హార్యురో • వాసి యనఁగఁ, జేసినను జెల్లెఁ గా యిదె • భాసురాంగి. 30

క. నారదుఁ డంగద్యుతి జిత, శారదుఁడు కుతంత్రి వాగ్వి ♦ శారదుఁడు తపో
భారదుఁడు కుందకుట్మల, భారదుఁడు స్వకీర్తి విజిత ♦ పారదుఁ డరిగెన్. 31

వ. ఇవ్విధంబున దారి కాపుఁదపసి తమ్మి కొంపగల కంపాలతాంగికిఁ గెంపుకన్ను మేటి చంపకనాసకు సంపాతి తానుకంప మానసుండవఁ దెంపులోని తత్రంపు పెంపు గని పింపఁ జేసి గుంపుగుంపులై నిలింపులు సేవింపఁ జారణులు వినుతింప నలువపడఁతి మతి సంశయమడంప దరికరుగ నమ్ముద్దియ నిద్దంపుటద్దంబులద్ది మణులగుద్దిన యొద్దికలుగల పైడిగద్దియను మునులపెద్ద నునిచి గ్రద్దన ముద్దులగు సుద్దులు తోడి చెలులు దెల్ప వద్దన హద్దులేని యాధి రద్దుసేయ నిట్లనియె. 32

ఆ. హరిని గూడి యరిగెఁ ♦ బరమేష్ఠి వారణా
సుర విరోధిఁ దేఁగఁ ♦ ద్వరిత గతిని
బరఁగ రాఁడు మీకు ♦ నెరుక గద్దిపతి
తెలుఁగు దెల్పవయ్య ♦ సురమునీంద్ర. 33

క. వీణాంచిత కిసలయ మృదు, పాణివి నీలాభ్రవేణి ♦ భాసుర పులిన
శ్రోణీ స్వవాణిజిత పిక, వాణిన్వాణిఁగని మౌని ♦ వరుఁ డిట్లనియెన్. 34

ఉ. వల్లభు పెల్లునిందలను ♦ వల్లభి యుల్లము తల్లడింపఁగా
జెల్లదు చెప్పఁ గల్లయయి ♦ చెల్లును పెల్లువ నిందయైన యో
పల్లవపాణి నివ్విడిచి ♦ పల్లదనంబున నీధవుండు శ్రీ
వల్లభుఁగూడి యేగె నిటు ♦ వంటివి తల్లవె తొల్లి యెల్లెడన్, 35

క. నీదయితుఁడు తేఁజనియె మ, హాదేవుని నిన్ను విడిచి ♦ యనుమాట విన
న్మోదంబై శ్రీదంబై, ఖేదంబై తనరువాని ♦ కిందగనగునే. 36

ఉ. అన్నలినీభవుండు సరి ♦ యన్నుల సన్నుతి నెన్నఁగా నినుం
గన్నడ చేసి యేగెనిది ♦ కన్నది విన్నది లేదుమున్నుగా
కన్నను వన్నెచిన్నెలవి ♦ యున్నవె యెన్నఁడు రావు వానికై
నిన్ననసేల నెన్నికల ♦ నిన్నటి మొన్నటి వాఁడె వాఁడొగిన్. 37

తే. అండ్రిగా గొల్లలగు జవ ♦ రాండ్రఁ గూడి
తండ్రి పుండ్రేక్షు దశలచే ♦ గండ్రిగాఁగ
వాండ్రు తిండ్రుగఁ దలఁచి తా ♦ వేండ్రమొప్పఁ
బ్రాండ్రి పనిఁజేసె నీపతి ♦ తీండ్రముగను. 8

ఆ. ధవుఁడు దుర్గుణుఁడైన య ♦ త్తరుణి దరిని
వలదు దూషింప భూషింప ♦ వలయుఁగాని
యేను నీమత మెఱుఁగక ♦ యిట్టులంటి
నజ్ఞుఁడు వచ్చునని ముని ♦ యరిగె దివికి. 39

ఆ. కార్తికేయగురునకు ఘో ♦ రార్తిఁ దుఱింపఁ
బూర్తి మతితోడ శ్రీవిష్ణు ♦ మూర్తి చనిన
స్ఫూర్తిమీఱంగ హరిచనె ♦ వార్తలేల
కీర్తనాతాళ శబ్దప్రి ♦ వర్తి యగుచు. 40

సీ. వీఁడు నా పతియనఁ ♦ గూడునా నీకు రా, వేఁడు నా నీవంటి ♦ వెలఁది వానిఁ
బోలునా పతినీకుఁ ♦ జాలునా యెనయరాచు, నేలునా నిన్నిఁక ♦ నిట్టివాఁడు
మించదే యయశంబు ♦ గాంచదే న్యూనంబు, మంచిదేతలపోయ ♦ మగువయతని
వింటివే మున్నిది ♦ కంటివే యెందైన, నుంటివే పతితోడ ♦ నువిద యిట్లు
చక్రికుచ నిన్ను దిగనాడి ♦ చక్రితోడఁ, జక్రిఁభూషణుఁ దేగ నా ♦ శక్రుఁడరిగె
శుక్రినయ నీకు బాగె ని ♦ ర్వక్రిత నిది, ప్రక్రమము గాను కలవుత ♦ వ్వక్రగతులు.

సీ. అనవృషుఁ దనువిని ♦ బెను గినుకను గనుఁ, గొని నలినయన ♦ మునికి ననిరొ
వనజనయన సుతు ♦ షును తనయుఁడవగు, దనియని మనమునఁ ♦ గనితి వినితి,
ననయము కలహ మ ♦ శనమునఁ గొనుదని, వినినను నిను విను ♦ తిని గొనుదునె
మినుసికి దేవరఁ ♦ గన హరి జనినను, బెనుపడి నాపతి ♦ చనుట యెగ్గె
ఘనగి తంత్రిపు మినుకుల ♦ వినని కతన
మొనసి తనమాయఁ గనుఁగొనె ♦ ననుచు నరిగె
ముని కనుకని నిజాశ్రమ ♦ మునకు వేగ
ఘన హరి మనువు మనమున ♦ ననుమతింప. 41

సీ. అంతట నిటలాక్షు ♦ కాంతాశిరోమణి, వాంతఖేదమగు స ♦ త్స్వాంతమలర
మంతనంబున రమా ♦ కాంతుండు పొగడఁగా, నంతంబులేని సా ♦ మంతము కకు
బంతంబులఁ జెలంగఁ ♦ గంతువైరిని నాను, చెంతఁ జేర్పఁ జనె ని ♦ తాంతమనుచు
నింతింత యనరాని ♦ సంతసం బొప్ప శు, ద్ధాంతం బలంకృయా ♦ నంతగాగ
వింత వింతగఁ జేయించి ♦ ప్రాంతముగను, దొంతులుగ నింతులెల్ల చా ♦ మంతిపూల
బంతు లాడులుతోఁ గ్రంత ♦ చెంతనుంచ, నంత లంతలఁ గొనియంత ♦ కాంతకలమి.

క. అత్తఱి నభ్యంజనమిడి, చిత్తరులు నలుంగు లిడిన ♦ పిష్టము ప్రాణా
యత్తపుఁ బాంచాలిక గా, సత్తనయుఁ డటంచుఁ బెంచె ♦ క్ష్మాధరజదయన్. 44

క. తోరణ శృంగార రచిత, తోరణమున నురుము మీరి ♦ తోరణమునకై
దీటుక వేసారక మది, దూటక తారక మనమున ♦ దోరకవత్సా. 45

తే. వెలఁది యిటుపల్కి చనుదెంచె ♦ జలక మాడ
జలజనయనుండు సురపతి ♦ నలువ మొదలు
స్వీయ లోకంబులకు వేగఁ ♦ జేర రుద్రుఁ
డెలమిఁ జెన్నొందఁ దాలోని ♦ కేగు నెడను. 46

క. రుద్రాణ్యా క్షుద్ర కృపా ♦ ముద్రిత భద్ర తనుయోగ ♦ మున నచ్ఛిద్రో
పద్రవ తద్రుద్రగతి రి, ద్రాణము చేసి నతఁడు ♦ లీలం గేలన్. 47

వ. ఇవ్విధంబున నిష్టుకొనిన వానిం గుండల్యాఖండల భూషణుండైన చండీశుండు దండ
ధరోద్దండ చండకోప వ్యాప్తుండరికుండై సుతుండని తెలియక యఖండ తేజోమం
డల ప్రచండకోదండ టంకారంబుదండియై పద్మజాండభాండంబు నిండుకొనఁ జండిత
వైరికాండంబగు కాండంబున మెండగు రక్త ఖండషండంబు లొండొండఁ దండం
బులై తుండంబున నుండి గంటుమిగిలి భూమండలంబు నిండి యుండ శిరఃఖండనం
బు చేసి యరుదెంచుతఱి నయ్యంగన బంగరుఘటంబుల మంగళోదకంబుల నాడి
శృంగంబులఁ బోలు కురులు చరమాంగంబునఁ జెలువారఁ గురంగాక్షు లంగజన్మే
హంబున నలితుంగఁ దడిదుడుప శృంగారియై యెదురేగి బంగరు కయ్యలఁ బ్రవేశించి
యున్నంత. 48

క. బాలుఁడు రాఁడని మిక్కిలి, బాలామణి తగవ నెట్టి ♦ బాలుండనుచున్
ఫాలాక్షుండవ నలుగున, బాలునిగాఁ జేసితివని ♦ పార్వతి పలుకన్. 59

క. ఏలోనికి జన నడ్డా, బాలుని హింసించితివని ♦ పలుక మరల న
బ్బాలుని బ్రతికించు మనన్, ఫీలుదితిజకరముఁ బెట్టి ♦ బిడ్డగఁ బెంచన్. 50

సీ. నిటలాక్షు నూనుఁడు ♦ తక్కట కార్య లంపట, నటనుఁడై విస్ఫుట ♦ పటుతరగతిఁ
జటుల జవంబున ♦ నటునిటుఁ దిరుగుచుఁ, గోటిక తనంబు ప్ర ♦ కటము గాఁగఁ
బటుపటు సద్భృత్య ♦ పటలముల్ తృటితి ని, కటకటంబుల కట ♦ కట పెటపెట
పటపట ధ్వనులఁ బ్ర ♦ స్ఫుటగతి మెఱిచు, ఘటకులా విద్యుక్ష ♦ ఘటలఁ బట్టి

ఆ. చిటచిట చిట వ్రిస్సి • నిటల తటంబుల, బొటబొట బొటరక్త • పటల మొలుక
గుటగుటమని ప్రాణి • పటముల్ నీల్గంగ, మిటమిటగను శౌర్య • పటిమ నెఱసె. 51

తే. గంటు లేనట్టి పెనుపోటు • బంటుతనము
మింటికిని మంటి కొక్కటై • యుంటవైరి
కంటకుండయి పరఁగి ము • క్కంటి బిడ్డఁ
డొంటిగాఁ గంటి కద్భుతం • బంటఁజేసె. 52

క. బిట్టు గదుర జనము • పెట్టెడి యుండ్రింపు, కట్టఁ బట్టిమ్రింగు • పొట్టివేల్పు
పట్టుమిగిలి పైకి • ధట్టి ధారుణిఁజుట్టి, మెట్టుగుట్టరీతిఁ • బొట్టదనర. 53

వ. ఇవ్విధంబున వలిమలల్లుని కొమరుండు ముల్లోకంబులకుం జని భక్ష్యంబులు కొల్లగొని వెల్లివిరిసిన యుల్లంబున రంజిల్లు సమయంబున స్వర్గవల్లభులైన సురతల్లజులు పిల్లతనంబున నిట్టి భక్షణంబు చెల్లునే చెల్లిన లోకంబులు విలసిల్లునే విలసిల్లిన నప్పిల్లడు రంజిల్లునే యని గౌరీవల్లభుఁ జేరి తద్వృత్తాంతంబు విన్నవించిన. 54

తే. భాద్రపద మాసమున శుక్ల • పక్షమునను, జవితి యనువాసరంబున • వివిధభక్ష్య
భోజ్యముల పూజగొనుడు నా • పుత్రునాక, దేటికి తరంబొకటి పర్వ • మేటికనుచు

సీ. మృడుని వాక్యంబిట్లు • పడసి శ్రీలసరఁగ, వడవడ గడగడ • వడకు దేహ
జడిమ మానుచుఁ దమ • విడిదికిఁ జనవడి, దడబడుటయు లేక • మృడుని కొడుకు
వెడలి ముజ్జగములఁ • గడుభక్తి నుండ్రింపు, టడలను గుడుముల • నిడఁగ మెక్కి
దొడ్డి దొడ్డి దిరుగుచు • గుడ గుడ బుడబుడ, బెడ బెడ ధ్వనులను • బ్బడరి సడల
కడరు కడుపొప్ప తలిదండ్రి • కడను మ్రొక్కి
పుడమి నదియానితక్కిన • యొడలు మ్రోయ
బడక బెడగైన బెడిదమై • యడల నరుగ
నుడువిభుఁడు గాంచి నవ్వెసం • దడిగ మ్రోయ. 56

క. ఉడుపతి వడినగ వ్రిస్సిన, కడుపున నుండ్రింపు కట్ట • కట్టలు బెడగై
దొడ దొడ బొడబొడ నాదము, లడర వడిగ వడిగఁ బడియె • నవిపుడమి కడన్.

లయగ్రాహి.

మెండుకొని యామిషపు • ఖండములు వేగఁదెగి
గుండెగమి నుండి పెను • కండలూగి రాగన్

దండిగల సద్విరద ♦ తుండములఁ బోలి వెను
తండములు గాఁ బరగు ♦ కుండలుల నెల్లన్
జండభయుఁడై హరిహ ♦ యుండు సుతు కుక్షిపై
నిండుకొనఁ జుట్టెనగ ♦ యుండులుప జేయన్
వెండియు నతండు తన ♦ గుండెగమి గూడి తను
మండనము గాంచి పెను ♦ పండువుగ నుండెన్. ౫౮

తే. నందనుఁడు గంద మన్నెల్ల ♦ గందఁజేసి, డెందమున కుందు చెందకా ♦ నందమతిని
డిందు నొందని నియఁగాంచ ♦ నింపయగుచు, కందువల నెల్లపుడు లోక ♦ బృందమనిన

తే. ఈపగిది శాపమున్న నే ♦ మోపఁ గలమె, కాపుగాఁ జూపు నీచూపు ♦ ప్రాపుకోపు
శాపమున మాన్ప నీయతిని ♦ పాపనికన, గోప విరహిత మతినిదా ♦ శాపధరుఁడు.

తే. ఈదినంబునఁ గన నింద ♦ పోదు మీఁద, నేదినంబున గన నింద ♦ రాదటంచు
వాదరంబున హరుఁడెద ♦ నూదిపలుక, మోదమతి నేగి రాదితే ♦ యాదులెల్ల. 61

సీ. భాసురగతి కృత్తి ♦ వాసుండు నిజ వాగ్వి ♦ లాసంబుచేఁ బాక ♦ శాసన కమ
లాసనాదుల నిజా ♦ వాసంబునకు నంచి ♦ భాసురగతి మఁద ♦ హాస మొప్పఁ
గా నూనుఁ డరుదేర ♦ వాసూను నర్ధ సిం ♦ హాసనంబున నుంచి భాసమాన
మాసతీనిభ చండి ♦ కాసతీ సహితుఁడై, వాసిత పుష్ప కై ♦ లాసగిరి మ
హా సుఖమున నుండె ♦ నీ సకలము గాన, కే సమయమునందు ♦ వాసుదేవుఁ
డోసరక చతుర్థి ♦ వాసరంబున శశి, నాసఁజూడ నింద ♦ దోస మమరె. 62

తే. పొంగి శౌర్యంబుచే యదు ♦ పుంగవుండు. రంగు మీరంగ గరుడ తు ♦ రంగుఁడౌట
దుంగగతి నింగి నిన్నెల ♦ నుం గలిసి య, సంగతిఁ జెలంగు నింద దొ ♦ లంగఁ జేసె.

వ. మఱియు నింద నిన్నియుందంబులం జెంది ముక్తి స్యందనంబై కథ వెంపొందు గోవిం
దానంద కందళంబైన నీయిందుధరనందన చరిత్రింబునందు ముకుంద పాదారవింద
ధ్యాన లమందీకృత తుందిల భక్తిసందోహులై పఠనంబుఁ జెందిన సంక్రందన మంది
ర నందన హరిచంద నామంద మందార తరు బృంద పుష్పసందోహ స్యంద న్మగం
దా స్వందేందిందిరా రావంబులం దదవినుచు బృందారక లోక సంవ్యద మాన మందా
కినీ సుందరార వింద నిందక ముఖామర సుందరీ సందోహాశ్లే మరందానుభవమ్ము
జైంను దండశూక శయ మందరధర హిందోళాలకా కృప నొందుదురు ఇందుధర

పదవందనములు పతనంబొందిన నందీప్రముఖులు గొల్వఁ దత్స్థానంబునందుదురు. ఇందువి
న్నవించితి కృపఁజెందింపరే యనిన మునులానంద సందోహంబులగు డెందంబుల మ
హాత్మా మణిక్యై నందనందనున కీచందంబున నిందసమకూరె నతండు దాని నేరీతి
ప్రమందించి ఘణి నెట్లుచెందించె ననిన సూతుండిట్లనియె. 66

సీ. దైత్యారి కృష్ణుఁడై ♦ ద్వాపరాంతంబునఁ, గంసాదిఖలుల ను ♦ గ్గడఁచి రుక్మి
ణీదేవిఁ బెండ్లియై ♦ మోదంబుతో ద్వార, కాపురంబునను శృం ♦ గార గతుల
నత్యుత్సాదతుఁ ♦ డై యుండ భాద్రప, ద సితపక్ష చతుర్థి ♦ దనరు సాయ
మునవస్తదిశను సో ♦ మునిరేఖ రుక్మిణీ, జాలంబునను గాంచి ♦ జలజభవు
వలన దీని భిన్నదిగాన ♦ వాసుదేవుఁ, డరయఁ దగదని చేలాంత ♦ మడ్డుసేయ
నదిమది నెఱింగి శౌరి దా ♦ నడరు లేక, బలికె రుక్మిణి తోడుత ♦ ప్రమద మెసఁగ.

క. శ్రీలలిత నిశాతతి కర, జాలలగద్రత్నసౌధఁ ♦ జాలంబున నో
బాలా మేలా యాలా, హేలా చేలాంచల మిడ ♦ నేలా యనినన్. 67

సీ. అక్కాంజముఖి పల్కె ♦ చొక్కపు లీలల, నక్కరిపురికి మా ♦ రొక్క నాడు
మక్కువతోఁ జన ♦ నొక్కఁడు నారదుం, డొక్కతఱినివచ్చి ♦ యిక్కడ మిము
మిక్కిలి గానక ♦ దిక్కాని యేగఁబో, నెక్కుడు భక్తి నే ♦ నిక్కఁ జేర్చి
చక్కని గద్దియ ♦ నెక్కింప గోష్టిచే, ముక్కంటి పట్టి ము ♦ న్నొక్క రేయి డల
నక్కజపు రాజితాద్రిపై ♦ మిక్కుటమయి,
దిక్కు విరియఁగ భత్యముల్ ♦ మెక్కి మెక్కి
యక్కడుపు తోడ గురులకు ♦ ప్రొక్కువేళ
నక్కుముద భర్త గనఁగుక్షి ♦ వ్రక్కలయ్యె. 68

సీ. నందనుఁ జెందిన ♦ చందమయ్యెడఁగని, కుంది కుందుచు నవ్వు ♦ డిందుమనుటుఁ
డిందుని గను లోక ♦ బృంద మెప్పుడు నిందఁ, జెందునంచును గన ♦ లొంది పలుక
బృందారకాదులా ♦ చందముఁ గనుఁగొని, దంద శూకాళి నం ♦ దందఁ దెచ్చి
చిందర వందర ♦ చెందిన గర్భంబు, పొందిక నొందించి ♦ భూత విభుని
ముందు సుతుని కందువలఁ జే ♦ న్నొంద నునిచి
చందమామకు నీనింద ♦ డిందు పఱచి
విందొసఁగె ధాత్రికని సుర ♦ బృందములకు
నందములు జిల్కఁ బల్కె నా ♦ కెందు మాళి. 69

క. ఇది కృతయుగ వార్తయనుచుఁ, ద్రిదశమునీంద్రుండు చెప్పి ♦ దివి కరుదెంచెన్
అది యీదిన మని మది జెద, రొదవఁ బటాంతమున నడ్డ ♦ ముంచితి ననినన్. 70

క. ఓసరలఁగ నేఁజేయుదు, వాసవ ముఖ్యులకు నింద ♦ వచ్చిన సైనన్
వాపిగ నడ్డంబేమని, యాసోముని గాంచి శౌరి ♦ యలరు మనమునన్. 71

లయగ్రాహి.

మానికపు వేదికల ♦ తో కెలయు బంగరపు ♦ సోనగల మేడల న ♦ మానతర జాతీ
మానములఁ జెంగలుష ♦ పానుపుల తెమ్మెరల ♦ నాను శిబిరంబులను ♦ నీనిచయమందుక్
శ్రీనిలయ యాదవ కు ♦ లీనుఁడగుటందనదు ♦ మానవతిఁగూడితమిఁ ♦ బూనివిహరించెన్
దానములుసద్వ్యుతి ని ♦ ధానములు పీతజన, మానములు వైణికుల ♦ గానములు వించున్.

వ. ఇవ్విధంబుననున్నంత కతిపయ దినంబులలోన. 73

ఆ. బ్రధ్నుచేత మణిని ♦ బడసి సత్రాజి దా, హ్వాయుఁడు మధుర కరుగ ♦ నంబుజాక్షుఁ
డడుగ నివ్వకుండె ♦ నష్టభారములు గాఁ, బైడి గురియునంచుఁ ♦ బ్రతిదినమును. 74

తే. కంఠమున మణిఁ దాల్చి భూ ♦ కాంతు తమ్ముఁ
డడవి కేగంగ మృగరాజ ♦ మతని మ్రింగ
దాని ద్రుంచి మణిని గొంచుఁ ♦ దనదు పుత్రి
డోలపై జాంబవంతుఁడు ♦ వ్రేలఁ గట్ట. 75

క. హరి మణికై మదనుజాని, న్బొరిగొనె ననిరాజు నిందఁ ♦ బూన్పఁగ ధరణీ
ధర గుహలోనికి హరి స, త్వరగతిఁ జనె నడ్డమున్నె ♦ దైత్యారి కటన్. 76

వ. ఇవ్విధంబున గుహఁ జొచ్చి కందుకంబుగా బాలికాడోల వ్రేలఁగట్టిన మణిం గొను
నెడ దానితల్లి మొరయిడిన నబ్భల్లుకేశ్వరుండా నవనీత చోరునిఁ జోరునిగాఁ దలం
చి యష్టవింశతి వాసరంబులు నష్టంబు లేక నిష్టంబులగు నభిశిష్ట గతులఁ గష్టంబు
నొందక ముష్టాముష్టి బాహాబాహి కేశాకేశి దండాదండి కచాకచి నఖానఖిం
పోరి శౌర్య దక్షుండైన పుండరీకాక్షుని చేత నాబుక్షాధ్యక్షుండు పక్షంబు గోలు
పోయి తదక్షయ తేజోదర్శనాక్షు మాక్షుండై విచక్షణ భావంబు సాక్షాత్కరించిన నీ
నిట్లనియె. 77

క. భూదేవికి నాత్మజయై, సాదరముగ నీకుఁ జూడఁ ♦ జాయా మణియై
మోదంబునఁ గదిరెడి నీ, తాజేవియె రుక్మిణి వ ♦ తంసము సుమ్మా. 78

క. అసమానపుఁ బసచెడ విస, విసగాఁ గపిమసగు నసుర • విసరంబుల మే
లసిఁబూని యసువు లాసలగ, వెస కసకస దునుము సామి • వేకద శౌరీ. 79

క. ఖరకర ఖరశర వరమురు, కరమునఁ గొని జిరజిర జిర • గా బిరుసాదవన్
జరగక విఱుగక తఱుగక, ఖరుఁ బొరిగొను వాఁడవీవ • కావే శౌరీ. 80

వ. మఱియు వాలికై కిరణమాలి తనయాది కపుల మేలమ్ములతో లయలీలా శూలాయుధ పాలా ఫాలానల జ్వాలాంచిత ధనుఃఖేలా జయశ్రీలా హాలాహల లీలా శరమాలా తూలాయమాన నానా రక్షఃపాల సేనా జాలంబులుశాఁగ నాలంబు సేయుచెడఁ దూలు సింధురంబులును కూలు కంధరంబులును వాలు వాలమ్ములును సోలు ఫాలమ్ములును వ్రేలు వదనమ్ములును వ్రీలు రదనమ్ములును విరుగు మర్మంబులును చిరుగు వర్మంబులును గాఁబాలుపడిన వీచిమాలిఁ గాలి తెరువునఁ బోలుప జాళువాపసిడి చేలంబులు గట్టి ముత్తియంపు భూషణ జాలంబులువెట్టి పూల మాలికలు జుట్టి కేళీసరోజమ్ములు కేలఁబట్టిన శ్రీలతో జేజేలు వచ్చి మేలా నీలాపరిపాల వనమాలి వైన నీకు జాలిమాలి యీలా కోలలఁ బ్రతికూలులం దోలనేలా నీజాలు చాలుఁజాలు మేలు మేలు గోలతో బ్రోలికరిగి భూలలనకు నేలుమగండవై వాలాయమ్ముగా గల జేజేలఁ బాలింపుచు నిత్య హేలలం దేలు మవవారి యాలాపంబులకు లోలుండవై యాలీల సేయు నిన్నుఁ గౌసల్యకుఁ జాలివోటెఱుంగక పాలమ్ము గోపాలుండవని నీపాలఁ రణంబొనర్చితి పాపాల గరుణింపు మని మఱియును. 81

తే. నాటి నీతోటి నాటి ము • న్నీట దాటి, కోటులైన నిశాటుల • గోట మీటి
బోటి తోడుత నీమేటి • వీటి నునికి, మాటుపడ నేటఁజేసితిఁ • జాటవలదు. 82

క. అని యిట్లు జాంబవంతుఁడు, వనజాక్షుని వినుతి సేయ • వనజాక్షుండున్
ఘనమణి నిందయు ననుఁ జెం, దిన నీగుహఁ జొచ్చితిని మ • తి న్ననలకనన్. 83

తే. అణువు కన్నను జూడ మ • హాణు వగుచు, గణనకెక్కిన నిన్ను నేఁ • బ్రణుతిఁగొనక
చెణుకు గల్గిన నేరము • ల్చెణికితినని, మణిని గన్యామణిని యదు • మణి కొసంగె.

వ. తదనంతరంబ హరి మిత్ర జ్ఞాతి బంధువర్గంబులు గుహాముఖ నిర్గతుండు గాఁడని శోకించి దుర్గావాక్యంబుల నివారిత శోకులై యున్నంత. 85

క. మణితోఁ బఱిపూర్ణ నిశా, మణితోఁ దగుమొగము గల్గు • మంజుల శాలా
మణితోఁ జనె యాదవమణి • మణితోరణరచిత నగర • మణి కరయ్యేడలన్. 86

సీ. అంతట శౌరి క • న్యారత్న సహితుఁడై, తానేగ గర్గాది • మౌను లెల్ల
నతిశోభనాఁ బెండ్లి • యుత్సవంబు సేయించి, బ్రాహ్మణాశీర్వాద • పఠన మొంద
మణుల సేసలు బలు • మరు దేవతాదులు, పైజల్లు వాద్యాది • బహుళరవము
ప్రోయుచుండగ లగ్న • మూరొడ సమకూర్ప, హరి జాంబవతికన్నె • నలరఁ బెండ్లి
యాడె తనదు సభకు • నట్టి సత్రాజిత్తుఁ, బిలువ నంపి మణిని • బ్రీతి నొసఁగ
నట్టి మణికి శౌరి • కేనిఁకిలిని నింద, మీఁద గతియు నాకు • లేదటంచు. 87

ఉ. తన తనయామణి న్మణిని • దానవవైరికి నొసఁగియ్య న
వ్వనరుహ పత్రలోచనుఁడ • వారిత దోషము చేతఁ గ్రమ్మర
న్జనపతి కమ్మణీంద్రము నొ • సంగి సరోరుహనేత్ర గైకొనెన్
ఘనుల విరోధ మొగ్గగుచుఁ • గన్పడ కుండఁగ రిత్తవోవునే. 88

క. నీవీగతి పడలివ ల, జ్జావైఖరిఁ గాంచు బ్రౌఢ • సరణిఁ బడసితి
స్త్రీవీగతి పడలివ ల. జ్జావైఖరిఁ గాంచు బ్రౌఢ • సరణి యనంగన్. 89

తే. హరిపదంబునఁ బడి యసు • హానిఁ జెంది
హరిపదంబునఁ గాంచితి • వనుజ నీవు
హరిపదంబునఁ బడి యసు • హానిఁ జెంది
హరిపదంబునఁ గాంచెద • ననుజ యేను. 90

వ. అని దోలాయమాన మానసుండై విచారించుచుండె నంత కతిపయ దివంబులలోన.

సీ. శౌరి సీరిని గూడి • వారణపురికేఁగ, కారణంబునఁ జేరఁ • జారు గతుల
నక్రూర కృతవర్మ • లనువారు శతధన్వుఁ, డనువానిఁ బొడగని • యాప్తవృత్తిఁ
దనసుతోత్తమను స • త్రాజిత్తు నెడిరాజు, మనలో నొకరికిచ్చు • మతముఁ బూని
హరి కొసంగెను గాన • నాతనిఁ బొలియించి, మణిఁగొని వేగ ర • మ్మన నతండు
నిదుర వేళ నేచి • యదర కాతని తలఁ, ద్రుంచి వైచి మణిని • గొంచుఁ బోవ
నట్టి వార్త దెలిసి • హరి యాత్మపురమున, కరిగి యతని ద్రుంప • నుఱవడించె. 91

ఉ. శౌరి పరాక్రమించి యరి • సంతతి ద్రుంచుట యెల్ల తొల్లి య
క్రూరునిచే నెఱింగి మది • గుంది తురంగము వాహవాహ్యుఁడై
యూరు దొలంగి యేఁగె నత • డాహవ దూరతభీతి నాతడిం
పారఁగ వానిఁ బట్టి యదు • పాలుఁడు ద్రుంచె నుదగ్రలీలచేన్. 92